

Evaluatie Sociaal en Cultureel werk 2009

Colofon

Dit is een onderzoeksrapportage gemaakt door:
Onderzoek en Statistiek

Verkrijgbaar, zolang de voorraad strekt bij:

Gemeente Lelystad
Onderzoek en Statistiek
Postbus 91
8200 AB Lelystad
T 0320 27 85 74
F 0320 27 82 45
e-mail: onderzoek@lelystad.nl

Voor feiten en cijfers en overige onderzoeks-
rapporten kunt u terecht op onze website:
www.os.lelystad.nl

Lelystad, juli 2009

INHOUDSOPGAVE

SAMENVATTING	2
1. INLEIDING	5
1.1 <i>Onderzoek naar doeltreffendheid</i>	5
1.2 <i>Onderzoeksopzet en -methode</i>	6
1.3 <i>Leeswijzer</i>	6
2. SOCIAAL CULTUREEL WERK	8
2.1 <i>Begrippenkader</i>	8
2.2 <i>Beleidskader</i>	10
3. UITVOERING VAN BELEIDSNOTA SINDS 2004	14
3.1 <i>Buurtcentra: accommodaties</i>	14
3.2 <i>Samenwerking</i>	15
3.3 <i>Koppeling van functies</i>	16
3.4 <i>Meetbaarheid en monitoring</i>	17
3.5 <i>Overkoepelende welzijnsorganisatie</i>	17
3.6 <i>Professionalisering: aanstellen personeel</i>	18
4. DOELTREFFENDHEID VAN BELEID	20
4.1 <i>Vergroten van zelfredzaamheid van bewoners</i>	20
4.2 <i>Meer ontmoetingen tussen bewoners</i>	21
4.3 <i>Meer binding met de buurt en wijk</i>	23
4.4 <i>Meer participatie in de buurt en wijk</i>	24
4.5 <i>Meer integratie in de buurt en wijk</i>	26
5. CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN	28
5.1 <i>Kwaliteit en professionaliteit</i>	28
5.2 <i>Diversiteit en vraaggestuurd werken</i>	30
5.3 <i>Samenwerking en afstemming</i>	31
BIJLAGE I: GERAADPLEEGDE BRONNEN	32
BIJLAGE II: MONITOR SOCIAAL CULTUREEL WERK	34
BIJLAGE III: ENQUÊTE BUURTHUIS BEZOEKERS	49
BIJLAGE IV: OVERZICHT JAARREKENINGEN & -VERSLAGEN	53

SAMENVATTING

Aanleiding voor dit doeltreffendheidsonderzoek is de behoefte van het college om het huidige beleid 'Sociaal Cultureel Werk' van nieuwe, meer concrete, impulsen te voorzien. Dit beleid stamt uit februari 2005, toen de 'Beleidsnota Sociaal cultureel werk en buurthuiswerk in Lelystad' (de Nota') werd vastgesteld. In samenwerking met afdeling Beleid heeft Onderzoek en Statistiek de ontwikkelingen in het sociaal cultureel werk sinds 2004 doorgelicht, zoals het in de acht buurtcentra van Lelystad vorm krijgt. Er zijn vier onderzoeksvragen geformuleerd die in deze samenvatting kort worden beantwoord.

1. Welke maatregelen en voorzieningen, zoals ze in de nota zijn voorgenomen, zijn daadwerkelijk gerealiseerd?

De algemene maatregelen uit de Nota zijn in grote lijnen gerealiseerd:

- de samenwerking tussen de gemeente, welzijnsinstellingen en buurtcentra is verbeterd, al blijven er spanningsvelden;
- de koppeling van functies via MFA's is (nogal vertraagd) begonnen;
- een overkoepelende welzijnsorganisatie is onderweg; en
- door enerzijds beheerders aan te stellen, en anderzijds sociaal cultureel werkers voor het aanbod, is het voortbestaan van buurthuiswerk momenteel niet geheel afhankelijk van de inzet van vrijwilligers.

2. Gezien de beschikbare indicatoren, in hoeverre zijn de (5) doelstellingen van de Nota gehaald?

3. In hoeverre draagt het sociaal cultureel werk bij aan de (5) doelstellingen zoals in beleidsnota en -programma zijn geformuleerd?

Gezien de vele uiteenlopende beleidsterreinen waarin deze doelstellingen worden nagestreefd is het methodologisch ondoenlijk om de specifieke bijdragen van 'buurthuiswerk' aan de (eventuele) verwezenlijking van de doelstellingen strikt te onderscheiden. Als conclusie van dit rapport hoeft men dus niet te verwachten dat buurthuiswerk een onmisbare rol vervult bij het bereiken van die breed gedragen doelstellingen. Doch wordt verondersteld dat buurtcentra belangrijke podia binnen stadswijken kunnen vormen.

- *Meer zelfredzaamheid*: Al met al lijkt het aandeel inwoners dat niet actief kan voorzien in hun eigen bestaansbehoeften anno 2008 (terug) op hetzelfde peil als vóór het verschijnen van de Nota in 2005. De mate waarin activiteiten in buurtcentra aan deze zelfredzaamheid bijdragen is vermoedelijk zeer bescheiden.
- *Meer ontmoetingen*: De algemene trend die uit de analyse blijkt is niet *meer*, maar sinds 2004 juist in lichte mate *mindere* onderlinge ontmoetingen tussen buurtbewoners. Ook de functie van buurtcentra als ontmoetingsplekken lijkt tanend, want slechts een op de twaalf inwoners brengt regelmatig een bezoek aan een buurtcentrum.

- *Meer binding:* Uit een drietal burgerpeilingen tussen 2003 en 2007 zijn wat betreft ‘binding aan de buurt’ geen belangrijke stadsbrede verschuivingen af te leiden. Tevens blijkt niet uit de peilingen dat ‘regelmatige’ buurtcentrabezoekers meer gehecht zijn aan of zich meer verantwoordelijk voelen voor de buurt dan andere inwoners.
- *Meer participatie:* Het aandeel relatief eenzamen is niet noemenswaardig gedaald en een stijging van het percentage inwoners dat actief meedoet kan ook niet aangetoond worden. Wél zijn er aanwijzingen dat de participatie onder buurthuisbezoekers hoog is en toeneemt.
- *Meer integratie:* In het algemeen kan gesteld worden dat per doelgroep - jongeren, senioren en allochtonen - steeds op een of twee van de vier doelstellingen hierboven aantoonbaar vooruitgang wordt geboekt. Om welke doelstelling het gaat verschilt per doelgroep. Allochtonen en senioren blijken buurtcentra eerder te betreden dan andere inwoners. In die zin dienen buurtcentra als podia waar inwoners in kwetsbare omstandigheden elkaar kunnen ontmoeten. Of ze hiermee eerder ‘integre- ren’ met meer zelfredzame inwoners kan niet worden aangetoond.

4. Welke inspanningen zijn al in voorbereiding of zouden nog nodig zijn om de effectiviteit van het sociaal cultureel werk in Lelystad te optimaliseren?

Het brede beleidskader waarin buurthuiswerk zich bevindt leidt bijna onvermijdelijk tot normatieve spanningsvelden. Moet buurthuiswerk het domein van beroepskrachten worden, of moet het zoveel mogelijk het domein van vrijwilligers blijven? In hoeverre moet aan randvoorwaarden van ‘continuïteit’ en ‘samenwerking’ worden voldaan, voor ze in botsing komen met criteria van kostenefficiëntie? In dit rapport wordt er vanuit gegaan dat - gezien de aangekondigde financiële crisis en demografische processen - de financiële armslag van de gemeente op korte termijn niet zal toenemen. Uit de conclusies is een zevental aanbevelingen geformuleerd:

- In elk stadsdeel dient minimaal één opbouwwerker te functioneren die het sociaal cultureel werk voor dat stadsdeel overziet. Vanuit de BWI zal die persoon dienen om contacten tussen de gemeente (wijkconsulenten), buurtcentra (bestuurders en beheerders) en andere wijkinstellingen af te stemmen. Die opbouwwerker heeft als taakstelling de coördinatie van openbare activiteiten in het stadsdeel, om de vijf doelstellingen van het sociaal cultureel werk optimaal na te streven.
- Om doelstellingen van meer ontmoeting, binding en participatie te realiseren, moeten buurtcentra zoveel mogelijk blijven draaien vanuit het inzicht en de inzet van vrijwilligers. De opbouwwerkers dienen buurtcentrabezoekers en activiteitenbegeleiders te ondersteunen in het nastreven en naleven van dit uitgangspunt.
- Buurtcentra bieden sociale activiteiten en voorzieningen aan in gemeentelijke gebouwen, met behulp van gemeentelijke subsidies. Hiervoor hebben bestuurders van buurtcentra zekere verplichtingen jegens de gemeente en haar inwoners (wat betreft bijvoorbeeld openbare veiligheid, breed aanbod van toegankelijke activiteiten, en verantwoording achteraf via jaarrapporten en -verslagen). Daar waar deze ver-

plichtingen niet worden nageleefd, moeten ze desnoods met sancties afgedwongen worden.

- De vraag naar sociaal cultureel werk, en de behoefte aan sociaal-culturele activiteiten in de verschillende stadswijken, moet via aanvullend onderzoek veel systematischer in kaart worden gebracht.
- Willen buurtcentra als podia dienen voor alle buurtbewoners, dan moeten er meer activiteiten plaatsvinden die alle buurtbewoners aanspreken.
- Buurt en stadbewoners zouden regelmatig via een huis-aan-huiskrant, en 24 uur per dag via www.lelystad.nl, geïnformeerd kunnen worden welke sociaal culturele activiteiten, zowel binnen als buiten buurtcentra, in de stad plaatsvinden.
- Ga door met de ontwikkeling van een BWI en van de MFA's, maar blijf opmerkzaam op de samenwerking- en afstemmingsproblemen die de fusie van meerdere instellingen met zich meebrengt.

1. INLEIDING

1.1 Onderzoek naar doeltreffendheid

Met het invoeren van het duale stelsel vanaf 2003 krijgt het college meer verplichtingen om verantwoording aan de raad af te leggen. Een ervan behelst de vraag naar de doeltreffendheid van programmavoering. Met verordening 213a is in oktober 2003 onder meer door de raad vastgesteld dat het college jaarlijks de doeltreffendheid toetst van minimaal twee (delen van) programma's en paragrafen uit de programmabegroting.

Doeltreffendheid is in de verordening gedefinieerd als *de mate waarin de gewenste prestaties en beoogde maatschappelijke effecten van het beleid daadwerkelijk worden behaald*.

In 2005 werden voor het eerst in het kader van deze verordening interne onderzoeken naar (doelmatigheid¹ en) doeltreffendheid uitgevoerd. In haar betrokkenheid bij de uitvoering boog Onderzoek en Statistiek (O&S) zich sinds 2006 over de volgende onderwerpen:

- Informatievoorziening, programma 'Burger, Politiek en Informatie'
- Interne bereikbaarheid, programma 'Verkeer en vervoer'
- Voortijdige schoolverlaters, programma 'Stedelijk Onderwijs'
- Integratiebeleid, programma 'Doelgroepen'
- Reïntegratie ID-ers, programma 'Economie, werk en inkomen'
- Dienstverlening en klantgerichtheid, programma 'Gemeentelijke dienstverlening, bestuur en financiën'

Aanleiding voor dit doeltreffendheidsonderzoek is de herziening van de gemeentelijke beleidsnota 'Sociaal cultureel werk en buurthuiswerk' van februari 2005. Als onderlegger voor een nieuwe nota zou een doorlichting van doelstellingen en inspanningen van deze nota, zoals ze toentertijd zijn vastgesteld, geactualiseerde richtingen aangeven.

Sociaal cultureel werk en buurthuiswerk zijn beleidsmatig verankerd in het programma 'Binding en Ontmoeting'. Dit programma omvat twee onderdelen: 'ontmoeting en toenadering' en 'betrokkenheid en participatie'. Het eerste deel heeft als ambitie "een hoger bereik van de Lelystedelingen door middel van aansprekende activiteiten (sport, cultuur) in en vanuit die voorzieningen. Met daarbij speciale aandacht voor hen die niet als vanzelfsprekend bereikt worden" (Programmabegroting 2009-2012, p. 22). Voor het tweede onderdeel is het "de bedoeling dat (nog) meer bewoners participeren op wijk- en buurtniveau en een actief burgerschap als vanzelfsprekend ervaren" (idem, p.25). Sociaal cultureel werk zou aan dit geheel van ambities bijdragen, zoals met name in hoofdstuk 2 wordt verkend.

¹ Doelmatigheid is in de verordening gedefinieerd als de mate waarin de gewenste prestaties en beoogde maatschappelijke effecten worden gerealiseerd met een zo beperkt mogelijke inzet van middelen, of met de beschikbare middelen zo veel mogelijk resultaat wordt bereikt. Bij doelmatigheid gaat het kortom om 'efficiëntie', bij doeltreffendheid om 'effectiviteit'.

1.2 Onderzoeksopzet en -methode

Als richtsnoer voor deze evaluatie dient de vraag: Gelet op de (maatschappelijke en beleidsmatige) ontwikkelingen, wat is een realistisch werkprogramma sociaal cultureel werk voor de periode 2009-2014? Deze vraag zal zijn weerslag krijgen in een herziene beleidsnota. In dit rapport worden beknopt 'de (maatschappelijke en beleidsmatige) ontwikkelingen' sinds 2003-2004 op hun relevantie voor een herziene nota behandeld.

Daartoe zijn een viertal onderzoeksvragen geformuleerd:

1. Welke maatregelen en voorzieningen, zoals ze in de Nota zijn voorgenomen, zijn daadwerkelijk gerealiseerd?
2. Gezien de beschikbare indicatoren, in hoeverre zijn de (5) doelstellingen van de Nota gehaald?
3. In hoeverre draagt het sociaal cultureel werk bij aan de doelstellingen zoals in beleidsnota en -programma zijn geformuleerd?
4. Welke inspanningen zijn al in voorbereiding of zouden nog nodig zijn om de effectiviteit van het sociaal cultureel werk in Lelystad te optimaliseren?

Diverse methoden en middelen zijn ingezet om die onderzoeksvragen te kunnen beantwoorden:

- Een verscheidenheid aan rapporten en beleidsnota's is geraadpleegd, waaronder de websites, jaarrapporten en -verslagen van de acht in Lelystad opererende buurtcentra.
- Daarnaast zijn gesprekken gevoerd met verantwoordelijke beleidmedewerkers, alsmede sociaal cultureel werkers van een drietal stichtingen. Een 'startbijeenkomst voor de nota buurthuis- en opbouwwerk' is bijgewoond (23 februari 2009 in het Apollo Hotel ter Lelystad). Tenslotte is het conceptrapport 25 mei 2009 bij een bijeenkomst van buurthuisbestuurders besproken.
- Een veelheid aan statistische gegevens is herordend en geanalyseerd, waaronder de 10 indicatoren die in de Nota zijn aangeduid om de vijf beoogde effecten van het sociaal cultureel werk te monitoren.
- Een kleine 200 regelmatige bezoekers van Lelystedelijke buurtcentra is verzocht hun belevingen en meningen via een korte enquête weer te geven.
- Tenslotte wordt een beroep gedaan op een bescheiden portie subjectief vernuft om conclusies en aanbevelingen af te leiden uit een veelheid aan vaak tegenstrijdige bevindingen en beoordelingen.

1.3 Leeswijzer

In dit rapport volgen nog vier hoofdstukken:

- De beleidsnota 'Sociaal cultureel werk en buurthuiswerk in Lelystad' uit 2004 wordt in Hoofdstuk 2 beknopt weergegeven. Daarbij wordt met name ingegaan op de belangrijkste begrippen, en het omliggende beleidskader, om de reikwijdte van deze evaluatie te verduidelijken.

- In hoofdstuk 3 worden de inspanningen sinds 2004 besproken, om een antwoord op de eerste onderzoeksvraag - welke maatregelen en voorzieningen zijn daadwerkelijk gerealiseerd - te presenteren.
- Hoofdstuk 4 gaat specifiek in op de doeltreffendheid van het beleid: in welke mate zijn de doelstellingen van het beleid gerealiseerd en welke bijdragen hebben de gemeentelijke maatregelen hieraan (eventueel) geleverd. Ook wordt meer in het algemeen gekeken naar de waardering van inwoners voor het sociaal cultureel werk in Lelystad. Het geheel dient om antwoorden op de tweede en derde onderzoeksvraag te formuleren.
- Hoofdstuk 5 sluit af met de conclusies die uit dit onderzoek getrokken kunnen worden. Tevens worden aanbevelingen gepresenteerd. Hiermee wordt ingegaan op de laatste onderzoeksvraag, die verwijst naar de nodige inspanningen om de effectiviteit van het sociaal cultureel werk in Lelystad te optimaliseren.

Statistieken en andere cijfermatige overzichten ontbreken grotendeels in het rapport zelf. Deze zijn in een viertal bijlagen te raadplegen:

- 1) De geraadpleegde bronnen zijn in bijlage I opgesomd.
- 2) In bijlage II bevindt men de verzameling statistische indicatoren die gediend hebben om de doeltreffendheid van de beleidsinspanningen te evalueren.
- 3) De vragenlijst die onder regelmatige bezoekers van buurtcentra is verspreid is in bijlage III te vinden. Voorin die bijlage wordt de wijze van uitvoering van de enquête toegelicht; in de vragenlijst worden de responspercentages weergegeven.
- 4) Uit de beschikbare jaarrapportages en -verslagen van de acht buurtcentra is een reeks kengetallen verzameld. Deze zijn in bijlage IV samengevat.

2. SOCIAAL CULTUREEL WERK

In dit rapport zal de gemeentelijke beleidsnota ‘Sociaal cultureel werk en buurhuiswerk in Lelystad’ (verder aangeduid als ‘de Nota’) geëvalueerd worden. Om de reikwijdte van die evaluatie zo eenduidig mogelijk aan te geven, is het nodig om enkele in de Nota - en dit rapport - veel gehanteerde begrippen te omschrijven. Het programma ‘Binding en Ontmoeting’, en meer in het algemeen de acht gemeentelijke beleidsprogramma’s, omvat een breder beleidskader rondom de Nota, dat voor een goed begrip van de reikwijdte in een tweede paragraaf kort geschetst zal worden.

2.1 Begrippenkader

“De welzijnssector omvat de werksoorten sociaal cultureel werk, het peuterspeelzaalwerk, het jeugd- en jongerenwerk, het ouderenwerk en het opbouwwerk” (DSP, p.11). ‘Sociaal cultureel werk’ is in de Nota omschreven als “het werken aan persoonlijke sociaal culturele vorming en gemeenschapsvorming via ontmoeting, ontspanning en ontplooiing” (p.5). Deze omschrijving geeft aan hoe breed het werkveld van sociaal cultureel werk in potentie is. In deze evaluatie wordt verondersteld dat de drie O’s (Ontmoeting, Ontspanning en Ontplooiing) zich in een én-én relatie en niet slechts een óf-óf relatie tot elkaar verhouden. Zodoende onderscheidt het werkveld zich van primaire activiteiten als slapen, zwaar fysieke arbeid of ontspanningen in de privé-sfeer van het gezin.

Enkele (gemeentelijke) inspanningen, oftewel ‘instrumenten’ worden in de Nota opgesomd waarmee doelstellingen van sociaal culturele vorming en gemeenschapsvorming kunnen worden bereikt (p.5):

- *“Het creëren van een ontmoetingsfunctie voor bewoners in de wijk.*
- *Het aanbieden van verschillende activiteiten die zijn gericht op persoonlijke ontplooiing en zelfredzaamheid (themabijeenkomsten, cursussen, creatieve activiteiten, etc). Het aanbod moet gericht zijn op de verschillende doelgroepen in de wijk die extra ondersteuning nodig hebben.*
- *Het bevorderen en faciliteren van gezamenlijke activiteiten van bewoners.”*

Deze instrumenten brengen enige beperkingen aan het sociaal cultureel werk. Met name daar waar de O van ontplooiing vooral aangeboden wordt aan de wijkbewoners “die extra ondersteuning nodig hebben”. Deze beperking roept vragen op die naar zekere dilemma’s verwijzen: Wat is ‘extra ondersteuning’? Welke groepen worden uitgesloten van een dergelijk aanbod? Hoe kan de O van ontmoeting geoptimaliseerd worden wanneer de O van ontplooiing een exclusief karakter krijgt?

In de Nota worden een aantal **uitgangspunten** geformuleerd die leidend zijn voor de uitvoering van het sociaal cultureel werk in Lelystad (p.6). Deze uitgangspunten sluiten aan bij de door het college geformuleerde doelen zoals beschreven in het collegewerkprogramma 2002-2006.

- **“Kwaliteit en professionaliteit:** De activiteiten die worden aangeboden moeten van een goede kwaliteit zijn, zodanig dat ze bijdragen aan het bereiken van de maatschappelijke effecten Om deze kwaliteit te kunnen waarborgen is het noodzakelijk dat er professionele sociaal-cultureel werkers worden ingezet. Deze inzet is met name van belang bij het ontwikkelen en evalueren van het activiteitenaanbod en bij de aansturing/begeleiding van de uitvoering
- **Diversiteit en vraaggestuurd werken:** Het aanbod van sociaal-cultureel werk moet zijn afgestemd op de vraag en behoefte in de wijk. Dit betekent dat er een goed beeld moet bestaan van de doelgroep(en) van wijkbewoners en hun specifieke vragen, behoeften en verwachtingen Daarnaast moet extra aandacht worden besteed aan de meest zwakke en kwetsbare groepen die juist het sociaal-cultureel werk hard nodig hebben
- **Samenwerking en afstemming:** Naast het sociaal-cultureel werk worden in de Lelystadse wijken ook andere activiteiten ontplooid die een bijdrage moeten leveren aan het versterken van de sociale infrastructuur Het is van groot belang dat deze verschillende instanties nauw samenwerken in het realiseren van hun doelstellingen De programma’s van de verschillende organisaties moeten op elkaar zijn afgestemd en waar mogelijk moeten activiteiten gezamenlijk worden uitgevoerd.”

Op zich zijn deze uitgangspunten helder. Echter bij hun uitwerking rijzen vele vragen en dilemma’s over doelmatigheid. Zo is *professionaliteit* een noodzakelijke noch voldoende voorwaarde voor kwaliteit, loopt de realisatie van *vraaggestuurd werken* zeer moeizaam, onder meer omdat een goed beeld van de doelgroepen ontbreekt, en is het onduidelijk - zeker gezien de brede definitie van sociaal cultureel werk - met welke andere activiteiten en instanties *afgestemd* moeten worden.

‘*Buurthuiswerk*’ wordt in de Nota beschouwd als een - aan een locatie verbonden - vorm van sociaal cultureel werk. “Buurthuizen of -centra zijn centrale plaatsen in de wijk met een laagdrempelige uitstraling. Vaak hebben buurthuisbesturen en de vrijwilligers die er werken een sterke binding met de wijk, waardoor zij een goede bijdrage leveren aan het versterken van de sociale samenhang” (p.7). Om als geschikt podium voor sociaal cultureel werk te dienen worden een drietal **randvoorwaarden** genoemd waaraan buurtcentra moeten voldoen:

- **“Continuïteit:** Om een betrouwbare partner te zijn is het noodzakelijk dat een zekere mate van continuïteit van de locatie (beheer) en de organisatie (bestuur, inzet vrijwilligers) van een buurtcentrum is gewaarborgd....
- **Kwaliteit:** Om te kunnen voldoen aan kwaliteitseisen op het gebied van financiën, juridische regelgeving, organisatorische vragen etc is het van belang dat besturen een beroep kunnen doen op specifieke professionele ondersteuning en advisering....
- **Samenwerking:** Gemeente en buurtcentrabesturen zullen moeten samenwerken om tot gezamenlijke afspraken te komen met betrekking tot de te bereiken doelen en de uit te voeren activiteiten.”

Evenals met de uitgangspunten zijn deze drie randvoorwaarden in het algemeen helder. Ze verwijzen echter alledrie naar een denkbeeldig spectrum in plaats van naar nominale criteria. Dit betekent in hun toepassing dat een glijdende schaal zich ontvouwt waarlangs betrokken actoren makkelijk van mening kunnen verschillen of er aan de randvoorwaarden worden voldaan.

In de Nota wordt een vijftal **doelstellingen** vermeld, oftewel beoogde maatschappelijke effecten, waaraan het sociaal cultureel werk zou bijdragen (p.5):

- **“Zelfredzaamheid.** *Activiteiten en cursussen die zijn gericht op groepen met een gering opleidingsniveau of met een beperkt sociaal netwerk kunnen bijdragen aan de zelfredzaamheid van deze bewoners.*
- **Ontmoeting.** *Sociaal-cultureel werk biedt bewoners van allerlei achtergrond de gelegenheid elkaar te ontmoeten op een laagdrempelige manier.*
- **Binding.** *Sociaal-cultureel werk (met name het bevorderen van gezamenlijke activiteiten) vergroot de binding van bewoners aan de eigen wijk, en de onderlinge band tussen bewoners (sociale samenhang).*
- **Participatie.** *Participatie betekent dat bewoners betrokken zijn bij en zeggenschap hebben over hun leefomgeving. Het sociaal-cultureel werk stimuleert bewoners om invulling te geven aan hun eigen mogelijkheden voor participatie in de wijk.*
- **Integratie.** *Via onderlinge ontmoeting en gezamenlijke uitvoering van activiteiten wordt de integratie van verschillende bevolkingsgroepen binnen de wijk bevorderd.”*

Om de effectiviteit van het sociaal cultureel werk te kunnen evalueren, is een reeks indicatoren reeds in de Nota genoemd (p. 10). Deze worden in hoofdstuk 4 hieronder besproken. De indicatoren zelf zijn in bijlage II uitgebreid gepresenteerd. Ze zijn per definitie slechts een ‘aanwijzing’ voor mogelijke maatschappelijke trends die de vijf begrippen - zelfredzaamheid, ontmoeting, binding, participatie en integratie - weerspiegelen.

2.2 **Beleidskader**

Naast sociaal cultureel werk zijn er vele andere beleidsterreinen waarin beoogd wordt, die vijf doelstellingen te realiseren en/of waarin buurtcentra een belangrijke rol spelen als fysieke locatie. Enkele van deze flankerende beleidsterreinen worden in de Nota aangestipt (p. 8-10):

- **Vrijwilligersbeleid.** Vrijwilligersorganisaties leveren een belangrijke bijdrage aan het verwezenlijken van gemeentelijke ambities. Voor vele voorzieningen en activiteiten zijn vrijwilligers onontbeerlijk. Ook op het gebied van het buurthuiswerk is dit het geval. Bij de professionalisering van het buurthuiswerk moet een evenwicht gezocht worden in het benutten van de kwaliteiten van vrijwilligers aan de ene kant en ondersteuning van professionals aan de andere kant.
- **Wijkgericht werken.** Een belangrijk doel van wijkgericht werken is het vergroten van de leefbaarheid van de wijk (betrokkenheid op maat!) en het vergroten van de zeggenschap van bewoners op hun leefomge-

ving (participatie). De gemeenteraad heeft (in 2003) nadrukkelijk de wens uitgesproken om waar mogelijk te komen tot koppeling van voorzieningen in de wijk.

- **Brede School.** Doelstellingen van de Brede School zijn het vergroten van ontwikkelingskansen voor kinderen en het versterken van binding en ontmoeting in de wijk. Het sociaal-cultureel werk is een belangrijk middel om die doelstellingen te bereiken, bijvoorbeeld door het uitvoeren van een activiteitenaanbod voor kinderen en hun ouders. De inzet van sociaal-cultureel werk binnen de buurthuizen zal afgestemd moeten worden met de benodigde inzet van sociaal-cultureel werk binnen de Brede School.
- **GroteStedenbeleid (GSB) / Wijkontwikkelingsplannen (WOP).** Binnen WOP1 (Noordwest) is een belangrijke plaats ingeruimd voor het sociaal cultureel werk, ook in relatie met de Brede Schoolontwikkeling. In het GSB-programma en het WOP2 (Noordoost) worden dezelfde maatschappelijke effecten beoogd als hierboven ook genoemd zijn: zelfredzaamheid, binding, ontmoeting, participatie en integratie. Concreet is in GSB en WOP2 professionalisering van het sociaal-cultureel werk opgenomen evenals ondersteuning van vrijwilligers.
- **Wonen, Zorg en Welzijn.** Dit project is erop gericht om een goed samenhangend aanbod van wonen, zorg en welzijn te realiseren voor ouderen, lichamelijk gehandicapten, verstandelijk gehandicapten en mensen met langdurige psychiatrische problematiek. Het is onder meer de bedoeling dat de ontmoetingsfunctie, zoals onderscheiden naar een drietal zorgzones, wordt gerealiseerd in buurtcentra (of gecombineerd in een Multifunctionele Accommodatie).
- **Sociale Zaken.** Binnen het werkkterrein van Sociale Zaken waren in 2004 twee ontwikkelingen gaande die het functioneren van het buurt-huiswerk beïnvloedden. In de eerste plaats werd het aantal gesubsidiëerde arbeidsplaatsen fors verminderd. Dit betekende dat allerlei instellingen, waaronder de buurtcentra, geen gebruik meer konden maken van de inzet van deze werknemers. De druk op vrijwilligers nam hierdoor toe. Daarnaast werden regels voor herkeuringen van potentiële werknemers aangescherpt en werden uitkeringen eerder gekort. Dit had als mogelijk gevolg dat een aantal vrijwilligers dit werk niet langer kon blijven doen.

Deze (6) beleidsterreinen zijn ook over een verscheidenheid aan beleidsprogramma's verspreid. Daarbij bestaat er een onderscheid tussen de programma's tot 2008, en de programma-indeling na 2008. De Nota zelf wordt voor het eerst in de programmabegroting 2005 ondergebracht in het programma 'Wijkgericht Werken'. Van de toenmalige (13) programma's behelsden zeker vijf andere ambities die deels overeenkomen met de vijf doelstellingen van het sociaal cultureel werk². Met de herindeling van beleidsprogramma's vanaf 2008 wordt sociaal cultureel werk in het programma 'Binding en Ontmoeting' verankerd. Het beleid binnen dit programma is naast de Nota in de volgende nota's vastgelegd:

² Namelijk 'Burger, Politiek en Informatie' (binding en participatie), 'Cultuur en Sport' (binding en ontmoeting), 'Doelgroepen' (integratie en zelfredzaamheid), 'Gezondheidszorg' (zelfredzaamheid) en 'Werk, scholing en inkomen' (zelfredzaamheid).

- Cultuurnota 2009 - 2012
- Kadernota Sport 2005 - 2008
- Kadernotitie Sport 2009 - 2012 - nog niet vastgesteld door raad
- Nota vrijwilligerswerk “Voor elkaar” 2007-2010
- Integratienota “Ik ben er voor jou en jij bent er voor mij” 2008-2010
- Visie en Veranderopgave Maatschappelijk Vastgoed - nog niet vastgesteld door raad
- Beleidskader inburgering Lelystad 2007-2012: Nieuwe Nederlanders op weg naar burgerschap.

Naast het programma ‘Binding en Ontmoeting’ worden de doelstellingen van het sociaal cultureel werk uitdrukkelijk gedeeld door zes van de andere zeven programma’s:³

- ‘Jeugd Voorop’ (zelfredzaamheid, ontmoeting, participatie en integratie);
- ‘Ondersteuning en Zorg’ (zelfredzaamheid, ontmoeting, participatie en integratie);
- ‘Economie, Werk en Inkomen’ (participatie en integratie);
- ‘Wonen en Wijkontwikkeling’ (ontmoeting en participatie);
- ‘Benutten en profileren van de Kernkwaliteiten’ (binding, ontmoeting);
- ‘Schoon, Heel, Veilig en Duurzaam’ (participatie).

Deze verstrengeling van gedeelde doelstellingen vereist een zekere afbakening wat betreft de reikwijdte van dit rapport. Ten eerste wordt niet beoogd het gehele brede terrein van ‘sociaal cultureel werk’ te evalueren. Min of meer in overeenstemming met de concrete focus van de Nota zelf, zal ingezoomd worden op buurtcentra als fysieke locaties waar onder meer ‘buurthuiswerk’ als vorm van sociaal cultureel werk verricht wordt. Buurtcentra worden echter niet in hun fysieke hoedanigheid beoordeeld; de evaluatie spitst zich zoveel mogelijk op de vraag of de activiteiten in de (8) buurtcentra in sociaal-cultureel opzicht bijdragen aan de vijf doelstellingen zoals in de Nota zijn geponeerd. Gezien de vele uiteenlopende beleidsterreinen waarin deze doelstellingen worden nagestreefd is het methodologisch ondoenlijk om de specifieke bijdragen van ‘buurthuiswerk’ aan de (eventuele) verwezenlijking van de doelstellingen strikt te onderscheiden. In hoofdstuk 4 zal onder meer door het inzoomen op de situatie van ‘regelmatige bezoekers’ van buurtcentra enkele gepaste indicaties worden gepresenteerd. Als conclusie van dit rapport hoeft men dus niet te verwachten dat buurthuiswerk een onmisbare rol vervult bij het bereiken van breed gedragen doelstellingen van zelfredzaamheid, binding, ontmoeting, participatie en integratie. Doch wordt voor dit rapport verondersteld dat buurtcentra belangrijke podia binnen stadswijken kunnen vormen.

Het brede beleidskader waarin buurthuiswerk zich bevindt leidt bijna onvermijdelijk tot normatieve spanningsvelden. Moet buurthuiswerk het domein van beroepskrachten worden, of moet het zoveel mogelijk het domein van vrijwilligers blijven? In hoeverre moet aan randvoorwaarden van ‘continuïteit’ en ‘samenwerking’ worden voldaan, voor ze in botsing ko-

³ Alleen in het programma ‘Gemeentelijke dienstverlening, bestuur en financiën’ vindt men geen expliciete verwijzing naar een van de vijf doelstellingen als beoogd effect van het programma.

men met criteria van kostenefficiëntie? In dit rapport wordt er vanuit gegaan dat - gezien de aangekondigde financiële crisis en demografische processen - de financiële armslag van de gemeente op korte termijn niet zal toenemen. De gevolgen hiervan zijn reeds zichtbaar, bijvoorbeeld in de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO), die vanaf 2007 wordt uitgevoerd. Met de WMO is een trend in gang gezet om de overheid geleidelijk uit publieke domeinen van gezondheidszorg en welzijn terug te laten treden, en deze domeinen meer aan de verantwoordelijkheid over te laten van participerende burgers⁴. Met deze trend zal de roep om meer beroepskrachten binnen het buurthuiswerk overschaduwd worden door de noodzaak om meer op de inzet van vrijwilligers te leunen.

⁴ Zie bijvoorbeeld de epiloog van het MoVisie rapport: “De reikwijdte van de Wmo is echter veel breder en raakt ook de kern van de vragen die in deze rapportage over verticale en horizontale participatie worden gesteld. Van de gemeenten wordt verwacht dat zij de onderlinge betrokkenheid van bewoners en de onderlinge opvang versterken (horizontale participatie), en dat zij rekenschap afleggen over de wijze waarop zij dit doen. Daarnaast wordt van de gemeenten ook gevraagd om alle bewoners te betrekken (ook de moeilijk bereikbaren en de kwetsbaren) in de verschillende fasen van het beleidsproces (voorbereiding, visievorming, implementatie, uitvoering, evaluatie). De Wmo gaat niet alleen over zorg voor kwetsbare burgers, maar ook over de verantwoordelijkheid die alle bewoners hebben en pakken voor hun leefomgeving. Hier ligt een enorme uitdaging voor de gemeente Lelystad in de komende jaren.”.

3. UITVOERING VAN BELEIDSNOTA SINDS 2004

In dit hoofdstuk wordt beschreven hoe het buurthuiswerk er in 2004 voorstond, en welke ontwikkelingen zich sindsdien hebben voorgedaan. Eerst wordt een kort overzicht gegeven van de acht accommodaties en hoe ze door de gemeente worden ondersteund. Vervolgens wordt nagegaan welke algemene maatregelen zijn uitgevoerd, zoals die in de Nota zijn voorgesteld. Hiermee wordt een antwoord op de eerste onderzoeksvraag uitgebreid gepresenteerd: welke maatregelen en voorzieningen, zoals ze in de Nota zijn voorgenomen, zijn daadwerkelijk gerealiseerd?

3.1 *Buurtcentra: accommodaties*

Al vanaf het ontstaan van de stad kent Lelystad buurtcentra. Een tijdlang ressorteerden zij onder een koepelorganisatie: de Stichting Buurtcentra Lelystad (SBL). In het kader van bezuinigingen besloot de gemeenteraad in 1992 deze stichting op te heffen en de buurtcentra als zelfstandige stichtingen/ verenigingen verder te laten gaan. Eén van de gevolgen van deze bezuinigingsoperatie was dat de door de SBL aangestelde sociaal-culturele werkers niet langer voor de buurtcentra werkzaam (kunnen) zijn; vanaf dat moment draaien de buurtcentra volledig op weliswaar enthousiaste, maar soms ook eenzijdig opererende vrijwilligers.

Lelystad telt acht buurtcentra, verspreid over de volgende wijken:

- Stichting Buurtcentrum De Bever, Waterwijk;
- Stichting Buurtcentrum De Brink, Boswijk;
- Stichting Buurtcentrum De Dukdalf, Kustwijk;
- Stichting Buurtcentrum De Joon, Zuiderzeewijk;
- Stichting Buurtcentrum De Krakeling, Atolwijk;
- Vereniging Buurtcentrum Het Palet, Atolwijk;
- Stichting Buurtcentrum De Roef, Schepenwijk;
- Stichting Buurtcentrum De Windhoek, Lelystad-Haven.

In de Botter en in het Stadshart is geen buurtcentrum gevestigd. Op drie locaties (De Roef, De Bever en De Windhoek) is de huisvesting van buurtcentrum en wijkpost gekoppeld. Op vier locaties (De Brink, De Dukdalf, De Joon en De Windhoek) is in het buurtcentrum ook een peuterspeelzaal gevestigd.

Alle accommodaties zijn gemeentelijk eigendom. De stichtingen huren de buurtaccommodaties 'om niet' van de gemeente; de verenigingen Het Palet en in 2004 nog De Windhoek - met leden - betalen wél huur.

De gemeente is verantwoordelijk voor het groot onderhoud van de panden. In de gemeentebegroting is hiervoor een bedrag gereserveerd. Het klein onderhoud is de verantwoordelijkheid van de besturen van de buurtcentra. Dit onderhoud betalen zij uit eigen middelen. Daarnaast krijgen de buurtcentra een subsidie (€14.000/jaar m.u.v. Het Palet) voor het uitvoeren van activiteiten. De buurthuisbesturen kunnen voor ondersteuning en advies

een beroep doen op de adviseur buurthuiswerk, in dienst bij Pluspunt. De inzet van de adviseur wordt door de gemeente structureel gesubsidieerd.

De continuïteit van het buurthuiswerk in Lelystad was in 2004 onvoldoende gewaarborgd. De buurthuisbesturen gaven dit aan als groot knelpunt. De continuïteit was in gevaar vanwege een aantal factoren:

- *Inzet van vrijwilligers.* Het werd steeds moeilijker voor buurtcentra om vrijwilligers te vinden. Het vrijwilligersbestand liep in alle buurtcentra terug. Enkele vrijwilligers besteden zeer veel tijd aan het buurthuiswerk. Als deze mensen zouden wegvallen kwam het voortbestaan van het betreffende buurtcentrum direct in gevaar.
- *Beheer van de accommodatie.* De beheerders van de buurtcentra hadden een WIW-baan (gesubsidieerde arbeid). Een acute bedreiging voor de continuïteit van buurtcentra was het wegvallen van de WIW-banen, als gevolg van landelijk beleid. Dit zou er toe leiden dat buurtcentra maar een minimaal aantal uren per week geopend konden zijn (of helemaal moesten sluiten). De beschikbaarheid van professionele beheerders, die zelfstandig kunnen werken, was absolute noodzaak om de continuïteit van de buurtcentra te waarborgen.

3.2 Samenwerking

“Buurthuizen moeten nauwer gaan samenwerken met andere instellingen in de wijk. De gemeente bevordert deze samenwerking door buurthuizen hierop aan te spreken maar ook de andere partners in de wijk aan te spreken op deze samenwerking. Gedacht wordt dan aan: wijkgericht werken, brede school, jongerenwerk, sportwijkwerk, ouderenwerk. In de subsidievoorwaarden voor het buurthuiswerk zal deze samenwerking worden opgenomen” (p.17).

Of de samenwerking tussen buurtcentra(bestuurders) en andere instellingen sinds 2004 is geïntensiveerd kan moeilijk cijfermatig worden aangetoond. Hiervoor is de beschikbare verslaggeving vanuit de buurtcentra en andere instellingen ontoereikend. Naar de mening van diverse informanten is er wél degelijk sprake van meer samenwerking.

Zo zijn ondertussen zes buurtcentra aangesloten bij Brede School activiteiten (met als uitzonderingen Het Palet en De Roef) aangesloten, in 2004 gold dit voor slechts twee (in Zuidoost). Ook zijn de formele banden met zowel de gemeente als Stichting Pluspunt Vrijwilligerswerk (voortaan als ‘Pluspunt’ aangeduid) verstevigd. In de paragrafen hieronder komen deze laatste twee banden meer aan de orde.

Vooral zijn de jeugdwelzijnsinstelling Stichting 3D (voortaan als ‘3D’ afgekort) en Stichting Welzijn Ouderen Lelystad (‘SWOL’) meer actief via buurtcentra geworden. Tegenwoordig organiseren beide stichtingen activiteiten in alle acht buurtcentra. 3D doet dit voor kinderen onder 12 jaar. De SWOL heeft als doelgroep behalve ouderen (55+) ook ouders van allochtone herkomst. Kenmerkend hiervoor is het project ‘Samen op Reis’, waaraan

reeds in vier buurtcentra een etnisch diverse groep bewoners heeft deelgenomen, en de andere vier centra volgen binnenkort.

De samenwerking loopt niet overal soepel. Het functioneren van een viertal buurtcentra wordt door sommige informanten als ondermaats beoordeeld; hiervoor worden uiteenlopende (historische) verklaringen gegeven. De oorzaak van afstemmingsproblemen moeten echter niet slechts bij de buurtcentra zelf gezocht worden. De professionele aanbieders van activiteiten vanuit welzijnsinstellingen kampen met personeelstekorten, waardoor bij breuken in de nogal strakke coördinatie cursisten zonder begeleiding komen te staan en/of buurtcentra met onbenutte ruimte blijven zitten. Ook is er van beide partijen (structurele) kritiek op wijkconsulenten, wat betreft het uitvoeren van hun bemiddelende rol bij de afstemming. Uit gesprekken blijken meer concrete problemen bij de samenwerking. Buurthuiswerk vraagt om flexibiliteit en compromissen, want 3D moet niet steeds met het Sportbedrijf concurreren voor de klanten en een kinderdisco naast een keyboardles zorgt voor ritmische storingen. In dit verband verwijzen informanten naar de moeilijkheid om vraaggestuurd te werken (*'je krijgt signalen dat iets moet worden aangeboden, maar als het eenmaal is ontwikkeld, komen er te weinig mensen op af'*), mede omdat de ontwikkeling en uitvoering van cursussen over zoveel schakels loopt. Ten slotte is er ook een financieel spanningsveld. Zowel welzijnsinstellingen als buurtcentra werken met beperkte budgetten. Als buurtcentra huur vragen van instellingen voor gebruik van ruimte, gaat dit ten koste van de instelling of moeten (de vaak armlastige doelgroep van) deelnemers voor de activiteiten betalen. Als buurtcentra geen inkomen uit zaalverhuur halen, krijgen ze hun begroting niet rond (zie bijlage IV). Hierover is de samenwerking onvoldoende afgestemd; voor alle buurtcentra dienen dezelfde huurovereenkomsten met welzijnsinstellingen toegepast te worden.

3.3 Koppeling van functies

“Onderzocht moet worden in hoeverre functies van buurthuiswerk gekoppeld kunnen worden met functies van andere instellingen. Met name is door de gemeenteraad de koppeling van buurthuizen en wijkposten genoemd. Daarnaast wordt in GSB/WOP ook de koppeling van verschillende functies binnen Multifunctionele Accommodaties genoemd.

Koppeling van buurthuis en wijkpost moet met prioriteit worden uitgewerkt voor de volgende buurthuizen: De Windhoek, De Dukdalf, De Joon en De Brink. Vorming van Multifunctionele Accommodaties is op korte termijn aan de orde in WOP 1 (Buurthuis De Dukdalf) en WOP 2 (buurthuizen De Joon, De Krakeling en het Palet.” (p. 17)

De koppeling van buurtcentra aan wijkposten is wel degelijk in gang gezet. Reeds jaren is buurtcentra De Roef in de Schouw in hetzelfde gebouw gehuisvest als de wijkpost, al is er sprake van gescheiden voordeuren. In 2007 is de eerste Multifunctionele Accommodatie (MFA) in Lelystad-Haven gerealiseerd. Daar is De Windhoek via een gang met de naast gelegen wijkpost verbonden. In de Atolwijk wordt dit voorjaar de eerste paal geslagen

voor de Atolplaza, een MFA waar De Krakeling een nieuwe huisvesting krijgt. De Roon is betrokken bij plannen voor een MFA in Zuiderzeewijk. In het Wijkontwikkelingsplan Zuidoost is de intentie opgenomen om De Brink tot een MFA om te vormen. De plannen voor MFA's in andere stadswijken hebben nog mindere concrete vormen gekregen

De komst van MFA's vergroot de 'ontmoetingspotentie' van de buurtcentra. Het zal ook een meer omvangrijke beheerproblematiek met zich meebrengen. Meerdere voorzieningen in een groter gebouw vereist een overkoepelende coördinatie van activiteiten en van veiligheidsvraagstukken. In dit verband doet de gemeente er goed aan om aparte rookruimtes in de MFA's aan te brengen. Vele buurtcentra 'lijden' momenteel onder het rookverbod, want de baropbrengsten zijn sinds 1 juli 2008 kennelijk gekelderd (de jaarrapportcijfers zijn nog niet beschikbaar) toen vele stamgasten de buitenlucht moesten opzoeken.

3.4 Meetbaarheid en monitoring

“In gemeentelijke monitoren op het gebied van leefbaarheid en wijkmonitoren moeten indicatoren ... structureel worden opgenomen. De gemeente zal de komende jaren verder in beeld moeten brengen welke indicatoren geschikt zijn om de bijdrage van sociaal-cultureel werk en buurthuiswerk aan beoogde maatschappelijke effecten te meten. Daarnaast moeten de resultaten van het sociaal-cultureel werk structureel in beeld worden gebracht evenals de kwaliteit van deze werksoort.”(p.17)

Dit rapport, en met name hoofdstuk vier en de bijlagen II en III, is het tastbare bewijs van de wijze waarop deze maatregel is uitgevoerd.

3.5 Overkoepelende welzijnsorganisatie

“Om het sociaal-cultureel werk verder te versterken en te professionaliseren is het van belang te onderzoeken welke organisatievorm daarvoor geschikt is. Specifiek zal onderzocht moeten worden in hoeverre het wenselijk is te streven naar het vormen van een overkoepelende welzijnsorganisatie.” (p.17)

In 2006 heeft de gemeente de opdracht verleend aan de Timpaangroep / E&M Syntax om een onderzoek te doen naar het sociaal cultureel en buurthuiswerk in Lelystad. Om het welzijnswerk in Lelystad krachtiger te maken adviseert E&M Syntax om verschillende professionele welzijnsinstellingen te bundelen.

Naar aanleiding van de uitkomsten van het bovenstaande onderzoek heeft de gemeente, in 2007, verkennende gesprekken gevoerd met de drie besturen en directies van 3D, SWOL en Pluspunt. Na de verkennende gesprekken is gekozen om BMC in te schakelen om te onderzoeken of er voldoende draagvlak voor een brede welzijnsinstelling (BWI) aanwezig is bij de drie

partijen. Dit onderzoek heeft geleid tot de ondertekening van een intentieverklaring door 3D, SWOL en Pluspunt. Met de ondertekening hebben de partijen het voornemen uitgesproken om voor 1 juli 2009 te fuseren. Ondertussen is de fusie tot 1 januari 2010 uitgesteld.

Aan het vormen van een BWI liggen de volgende inhoudelijke argumenten ten grondslag:

- bundeling van de drie partijen geeft kansen op het gebied van (de ontwikkeling van) nieuwe producten;
- de continuïteit van de dienstverlening is beter gewaarborgd voor burgers;
- er ontstaat een organisatie die alle leeftijdscategorieën in Lelystad kan bereiken;
- de nieuwe organisatie kan zorgen voor een aanbod voor de moeilijkere doelgroepen van de WMO;
- het gebieds- en wijkgericht werken wordt versterkt;
- er ontstaat een stevige welzijnsorganisatie als partner voor de gemeente;
- voor andere organisaties in het welzijnsveld ontstaat één stevige partner;
- er ontstaat één organisatie voor alles (ketenaanpak).

Aan het vormen van een BWI liggen ook organisatorische argumenten ten grondslag:

- de financiële positie van de drie partijen wordt versterkt;
- de administratieve last wordt voor de drie partijen kleiner;
- de mogelijkheden tot kennisoverdracht tussen de verschillende werksoorten wordt vergroot;
- de personele capaciteit wordt vergroot waardoor (ziekte)vervanging makkelijker wordt;
- de organisatie wordt breder en biedt daardoor meer carrière mogelijkheden voor werknemers (aantrekkelijke werkgever).

Diverse gesprekspartners hebben de voordelen van één BWI onderschreven. Er wordt vooral gewezen op de kortere lijnen en de grotere mogelijkheden voor ketensamenwerking. Of het geheel meer sociaal en doeltreffend wordt valt nog te bezien. Bovendien verbetert het niet bij voorbaat de (onderhandelings)positie van sociaal cultureel werkers ten opzichte van de wijkconsulenten en buurthuisbestuurders.

3.6 Professionalisering: aanstellen personeel

“Professionalisering van het sociaal-cultureel werk en het buurthuiswerk betekent dat betaald professioneel personeel aangetrokken moet worden. Door de gemeente zal worden onderzocht bij welke instelling dit personeel het beste kan worden aangesteld (in afwachting van de resultaten van het onderzoek naar de wenselijkheid van een overkoepelende welzijnsorganisatie). Verschillende instellingen in Lelystad komen op dit moment in aanmerking om in dit onderzoek betrokken te worden. De profes-

sionele werkers zullen in tijdelijke dienst worden aangesteld, in afwachting van de verdere invulling en concretisering van het sociaal-cultureel werk en buurthuiswerk in relatie met andere beleidsterreinen (Brede Scholen, WOP, GSB).” (p.18)

In de Nota wordt een onderscheid tussen beroepskrachten voor sociaal-cultureel werk en voor buurthuiswerk gemaakt. De eerste ontwikkelen en bieden cursussen en andere activiteiten aan; de tweede beheren de fysieke voorzieningen. De Nota onderscheidt wat betreft de professionalisering uiteenlopende scenario's, van 'nul' (geen beroepskrachten) via 'start' en 'groei' tot een 'eind' scenario. Anno 2009 is conform het raadsbesluit het 'start' scenario helemaal gerealiseerd en het 'groei' scenario deels ontwikkeld.

Voor sociaal cultureel werk betekent het 'start' scenario de aanstelling van twee fte aan medewerkers in Noordwest (WOP1) en vier fte elders in de stad. Deze zijn aangevuld volgens het 'groei' scenario met nog eens twee (van maximaal drie) fte. Al deze beroepskrachten zijn in dienst van 3D gekomen. Een 'eind' scenario zou voorzien in nog eens vier fte sociaal cultureel werk. Wel gaat het steeds om 'tijdelijke' gelden, uit WOP of GSB-middelen waarvoor vanaf 2008 meer structurele oplossingen gevonden moeten worden.

Voor het beheer van de buurtcentra is de professionaliseringsslag meer 'afgerond'. In 2003-2004 was nog de situatie dat banenpoolers door Concern voor Werk werden aangesteld. Met uitstroomb subsidies zijn beheerders in dienst bij Pluspunt gekomen. Momenteel zijn zes beheerders door de gemeente gefinancierd, waarvan vijf via het 'start' scenario en nog één via het 'groei' scenario. Uitzonderingen zijn De Brink, met een eigen vrijwilliger, en vereniging Het Palet. De meeste beheerders hebben steeds verleningen op tijdelijke aanstellingen gekregen tot 1 januari 2009 toen een aanstelling voor onbepaalde tijd is geboden.

Kort samengevat kan gesteld worden dat de algemene maatregelen uit de Nota in grote lijnen zijn gerealiseerd:

- de samenwerking tussen de gemeente, welzijnsinstellingen en buurtcentra is verbeterd, al blijven er spanningsvelden;
- de koppeling van functies via MFA's is (nogal vertraagd) begonnen;
- de meetbaarheid en monitoring is subliem;
- een overkoepelende welzijnsorganisatie is onderweg; en
- door enerzijds beheerders aan te stellen, en anderzijds sociaal cultureel werkers voor het aanbod, is het voortbestaan van buurthuiswerk niet meer afhankelijk van de inzet van vrijwilligers.

4. DOELTREFFENDHEID VAN BELEID

In dit hoofdstuk zal naar de beoogde effecten van het sociaal cultureel werk in Lelystad worden gekeken. De vijf doelstellingen uit de Nota zullen worden verkend. Per doelstelling zal aan de hand van uiteenlopende indicaties worden becijferd in welke mate ze zijn gerealiseerd. Die indicaties zelf zijn, tenzij anders vermeld, in bijlage II te raadplegen. Tevens worden antwoorden op de derde onderzoeksvraag geformuleerd: draagt het sociaal cultureel werk bij aan de doelstellingen zoals in beleidsnota en –programma zijn geformuleerd? De beantwoording van deze vraag wordt zoveel mogelijk toegespitst op de inspanningen van de gemeente om buurthuisvoorzieningen in alle stadswijken te ondersteunen.

4.1 Vergroten van zelfredzaamheid van bewoners

‘Activiteiten en cursussen die zijn gericht op groepen met een gering opleidingsniveau of met een beperkt sociaal netwerk kunnen bijdragen aan de zelfredzaamheid van deze bewoners’ (blz. 5).

Zelfredzaamheid is een nogal moeilijk concept om te definiëren, laat staan om in cijfermatige rangordening tot uitdrukking te brengen. Een viertal bronnen leveren uiteenlopende indicaties van het aandeel inwoners dat financieel krap zit. De indicaties zijn hieronder beknopt omschreven:

- Het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) maakt nauwkeurige schattingen (d.w.z. met gebruik van een steekproef van circa 40% van de inkomensontvangers) over inkomensontwikkelingen. De schattingen verschijnen helaas met een vertraging van circa drie jaar. Voor de periode 2003-2006 laat het CBS eerst een daling en dan weer herstel van het gemiddeld besteedbaar inkomen in Lelystad zien. Het aandeel 'niet actieven' (d.w.z. diegenen met een uitkering als voornaamste inkomensbron) onder de inkomstenontvangers is fors gestegen (van 22% naar 35%), terwijl het aandeel lage inkomens (41%) nagenoeg gelijk loopt met landelijke ontwikkelingen.
- Op basis van eigen O&S peilingen (onder circa 4% van de 18-plussers) zijn geen belangrijke dalingen tussen 2004 en 2008 te signaleren wat betreft het aandeel huishoudens onder of rondom het sociale minimum: circa 20% blijft onder modaal. Alleen in Lelystad-Haven lijkt - mede dankzij de ontwikkelingen van de Weerribben en Hollandse Hout - er sprake van belangrijke dalingen van het aandeel minima.
- Volgens de registraties van gemeente afdeling Werk en Inkomen is het aandeel inwoners (18+) met een bijstandsuitkering in de vier jaar tussen 2004 en 2008 aanzienlijk gedaald (van 4,0% naar 2,8%). Die daling is eigenlijk pas sinds 2006 in gang gezet, door zowel een toename van de werkgelegenheid als een andere methode van trajectbegeleiding (verloning). Het aandeel bijstandsgerechtigden van langer dan drie jaar in het bestand is weliswaar gestegen (van 50% naar 61%), echter ook deze groep is in absolute aantallen ingekrompen (van 1.059 naar 967). De daling heeft zich in alle stadswijken voorgedaan.

- Het aandeel inwoners ingeschreven bij het Centrum voor Werk en Inkomens (CWI) als 'niet-werkzame werkzoekende' is in de 4 jaar tussen 2004 en 2008 aanzienlijk gedaald (van 7,8% naar 4,9%). Het aantal werkzoekenden van langer dan drie jaar in het bestand is ook in absolute aantallen gekrompen (van 621 naar 429). De daling heeft zich in alle stadswijken voorgedaan.

In grote lijnen lijkt het besteedbaar inkomen onder Lelystedelingen relatief stabiel. Ondanks een dip in de jaren 2004-2005 blijft het aandeel lage inkomens rondom het landelijke criterium van 40%. Het gemiddeld inkomen per inwoner blijft in landelijk opzicht laag, met name omdat er relatief weinig hoge inkomens onder inwoners voorkomen.

Wanneer 'zelfredzaam' minder aan een (hoog) inkomen wordt gerelateerd, en eerder aan het vermogen een 'eigen' inkomen actief te verdienen, zijn de trends meer onstuimig. Gezien de schattingen van CBS lijkt het aandeel uitkeringsafhankelijken vooral in 2006 aanzienlijk te zijn gestegen. Gezien de werkloosheid- en bijstandregistraties in de jaren 2007-2008 is deze toename vermoedelijk weer teniet gedaan.

Zeer bescheiden bijdrage aan (behoud) zelfredzaamheid

Al met al lijkt het aandeel inwoners dat niet actief kan voorzien in hun eigen bestaansbehoeften anno 2008 terug op hetzelfde peil als bij het verschijnen van de Nota in 2004. De mate waarin activiteiten in buurtcentra aan deze zelfredzaamheid bijdragen is vermoedelijk vrij bescheiden. Circa 8% van de 18-plussers bezoekt regelmatig een buurthuis. Een laag opleidingsniveau en/of inkomen komt eerder voor in deze groep voor (35% resp. 28%) dan onder Lelystedelingen in het geheel (30% resp. 19%). Gevraagd naar de voornaamste redenen om buurtcentra te betreden, geven naar schatting de helft van deze bezoekers activiteiten aan, die als 'bevorderlijk voor de zelfredzaamheid' beschouwd kunnen worden⁵. Gezien hun oordeel over allerlei aspecten van buurtcentra, zijn de regelmatige bezoekers het meest kritisch over het cursusaanbod: een op de vijf beoordeelt het aanbod als onvoldoende en slechts twee op de vijf vindt dat men in het buurthuis terecht kan voor antwoorden op allerlei vragen (zie bijlage III, deel B). Deze kritieken zouden vast in grotere mate door niet-bezoekers worden onderschreven.

Een en ander verwijst niet eenduidig naar een grotere behoefte onder inwoners aan buurthuisactiviteiten die de zelfredzaamheid bevorderen. Uit gesprekken met sociaal cultureel werkers blijkt dat dergelijke activiteiten echter veel in de belangstelling staan.

4.2 Meer ontmoetingen tussen bewoners

'Sociaal-cultureel werk biedt bewoners van allerlei achtergrond de gelegenheid elkaar te ontmoeten op een laagdrempelige manier' (blz. 5).

⁵ Gevraagd naar de voornaamste redenen voor het bezoek, verwijst ongeveer een op de drie regelmatige bezoekers onder meer naar cursussen die aan de persoonlijke ontplooiing of het fysieke welzijn bijdragen (zie bijlage III, vraag A4). Wanneer naast deze redenen ook het verrichten van vrijwilligerswerk in buurthuisverband meegerekend wordt als 'bevorderlijk voor de zelfredzaamheid' komt de schatting op circa 50%. Hierbij zijn vele activiteiten, zoals internetgebruik en het meedoen aan (kaart)spelletjes, nogal normerend als 'niet bevorderlijk voor de zelfredzaamheid' gecategoriseerd.

Twee indicatoren zijn gebruikt om 'meer ontmoetingen' te monitoren. De algemene trend die ze laten zien is niet *meer*, maar sinds 2004 juist in lichte mate *minder* onderlinge ontmoetingen tussen inwoners.

- De eerste indicator verwijst naar inwonerscontacten met hun burens: het percentage dat zegt gemiddeld eens per week contact met burens te hebben. Tussen 2004 en 2008 is dit percentage in belangrijke mate gedaald (van 61% naar 53%). Onder de grotere groepen binnen de steekproeven, zoals de groep 55-plussers en inwoners van de grotere stadswijken (Atolwijk, Boswijk en Kustwijk) is die trend duidelijk zichtbaar. Een (lichte) positieve trend valt slechts op onder de groep inwoners van niet-westerse herkomst: in enkele (met name westelijke) stadswijken lijken meer allochtonen regelmatig contacten met burens te hebben.
- De tweede indicator is een schaalscore, die het gemiddelde oordeel van inwoners over het sociale verkeer in hun woonomgeving in een getal tussen 0 en 10 uitdrukt⁶. Tussen 2001 en 2005 zijn de schattingen voor heel Lelystad vrij constant op 6,2 uit gekomen. Bij de (meest recente) peiling in 2007 is dit gemiddelde naar 6,1 gedaald. Deze licht negatieve trend is met name in Schepenwijk Midden te bespeuren, vooral onder de groep 55-plussers. Overigens komen deze scores overeen met het gemiddelde van alle steden betrokken bij het Grote Stedenbeleid (nl. 6,2 in 2003 en 2005, 6,1 in 2007).

Mindere bezoekers van buurtcentra

Zijn er aanwijzingen dat de ontmoetingsfunctie van de buurtcentra sinds 2004 deze trend volgt? Met andere woorden: komen minder inwoners over de vloer bij buurthuizen? Ja, hoewel de aanwijzingen niet geheel sluitend zijn:

- Bij burgerpeilingen in het najaar van 2004 blijkt dat naar schatting 9% van de inwoners (12 jaar en ouder) 'regelmatig' een bezoek aan een buurtcentra pleegt. Drie jaar later komt die schatting uit op 8% van de inwoners, in statistische zin geen 'significante' daling maar evenwel een indicatie.
- Van de 24 leden van het LelyStadsPanel die zowel aan de peiling van 2004 als die van 2007 deelnemen, en in 2004 aangeven dat ze 'regelmatig' een buurthuis bezoeken, geven slechts 3 personen 3 jaar later aan dat ze nog steeds 'regelmatig' een buurthuis bezoeken. Wél zijn er 19 leden die in 2007 buurthuizen wel 'regelmatig' bezoeken die in 2004 dat niet deden. Per saldo dus een geringe daling (21 minder, 19 meer), maar er blijkt een groot verloop in het buurtcentragebruik. Dit verloop is ook door geïnterviewden waargenomen.
- Van de circa 100 inwoners die bij de peilingen eind 2007 aangeven dat ze 'regelmatig' een buurthuis bezoeken, zegt 39% bij een peiling februari 2009 dat ze het afgelopen jaar minder vaak buurtcentra bezoeken dan het jaar ervoor. Daarentegen vindt slechts 18% vaker naar

⁶ De schaal is samengesteld door de mate van inwoners instemming met een viertal stellingen omtrent de 'sociale kwaliteit' van de buurt bij elkaar op te tellen: 1) "de mensen kennen elkaar in deze buurt nauwelijks"; 2) "de mensen gaan in deze buurt op een prettige manier met elkaar om"; 3) "ik woon in een gezellige buurt met veel saamhorigheid" en 4) "ik voel mij thuis bij de mensen die in deze buurt wonen". Hoe hoger het gemiddelde, hoe meer inwoners alle vier stellingen in positieve zin onderschrijven.

buurtcentra te gaan; de resterende 43% gaat met ongeveer dezelfde regelmaat (zie bijlage III).

- Op basis van gegevens uit jaarverslagen blijkt dat buurtcentra in 2007 circa 17% minder bezoekers ontvangen dan in de jaren 2003/2004 (zie bijlage IV)⁷.
- Uit de peilingen verschillen buurthuisbezoekers niet noemenswaardig van andere inwoners wat betreft hun contacten met andere burens. Het geschatte aandeel dat wekelijkse contacten met burens onderhoudt is tussen 2004 en 2008 van 71% naar 58% gedaald.

Sinds 2004 lijken er mindere ontmoetingen tussen buurtbewoners plaats te vinden. Ook de functie van buurtcentra als ontmoetingsplekken lijkt tanend als slechts een op de twaalf inwoners regelmatig een bezoek aan een buurthuis brengt en daar alsmaar minder burens tegenkomt. In de ene stadswijk zonder een buurtcentrum, Havendiep, zijn de cijfers en trends omtrent onderlinge ontmoetingen trouwens niet anders.

Er zijn geen harde aanwijzingen dat de drempel voor bewoners om buurtcentra te betreden hoger is geworden. Integendeel, met de komst van professionele beheerders is er meer zekerheid omtrent de openingsuren. Wél zijn er zowel positieve als kritische geluiden ontvangen wat betreft de sociale toegankelijkheid. Bij de peiling onder ‘regelmatige’ bezoekers is 85% van mening dat ‘je altijd welkom bent’. 15% is daar dus een andere mening toegedaan, waarvan een op de drie naar de ‘onprettige sfeer’ of een ‘gesloten bolwerk’ verwijst.

Een en ander wijst op een bescheiden en zelfs geen onmisbare rol van de huidige buurtcentra bij het bevorderen van ontmoetingen tussen buurtbewoners.

4.3 Meer binding met de buurt en wijk

‘Sociaal-cultureel werk (met name het bevorderen van gezamenlijke activiteiten) vergroot de binding van bewoners aan de eigen wijk, en de onderlinge band tussen bewoners (sociale samenhang).’

Wederom zijn er twee indicatoren opgenomen om ‘binding met de buurt’ te monitoren. Geen van beide heeft grote stadsbrede verschuivingen sinds 2003 laten zien:

- Gevraagd naar de mate waarin men ‘gehecht’ is aan de buurt, laten inwoners geen belangrijke trends zien. Tussen 2003 en 2007 stijgt het aandeel miniem dat zegt aan de eigen buurt gehecht te zijn (van 64% naar 65%). In de Atolwijk lijkt de (relatief hoge mate van) binding richting het stadsgemiddelde te dalen (van 76% naar 69%); in de Waterwijk lijkt de (relatief lage mate van) binding richting het stadsgemiddelde te stijgen (van 49% naar 58%). Dit laatste heeft vermoedelijk te maken

⁷ Met uitzondering van De Dukdalf geven buurtcentra in jaarverslagen een overzicht van het aantal activiteiten, hoe vaak die activiteiten plaatsvinden en een schatting van het gemiddeld aantal deelnemers. Door deze drie getallen per buurtcentrum met elkaar te vermenigvuldigen ontstaat een schatting van het aantal bezoekers in het hele jaar. Voor de zeven buurtcentra kwam deze schatting in 2003 (m.u.v. De Bever in 2004) op 121.500. Voor dezelfde buurtcentra kwam deze schatting in 2007 (m.u.v. Het Palet in 2006 en De Windhoek in 2005) 21.100 lager uit.

met de geleidelijk toenemende binding van nieuwe inwoners in De Landerijen.

- Een tweede indicator is het aandeel inwoners dat zich medeverantwoordelijk voelt voor de leefbaarheid in de buurt. Deze indicator laat doorgaans hoge percentages zien, mede wegens het gemak waarmee een sociale wenselijk antwoord kan worden gegeven (door inwoners die toch al genoeg betrokkenheid tonen om een enquête over 'leefbaarheid en veiligheid' in te vullen). Tussen 2003 en 2007 is er stadsbreed sprake van een minieme stijging (van 92% naar 93%). Er zijn slechts een paar meer duidelijke trends: een stijging van verantwoordelijkheidsbesef in de Boswijk (van 89% naar 95%) en onder 55-plussers (van 89% naar 93%).

Binding niet sterker onder bezoekers buurtcentra

Er zijn geen cijfermatige aanwijzingen dat het sociaal cultureel werk, zoals dat zich manifesteert in buurtcentra, zorgt dat bezoekers meer binding met hun woonomgeving hebben. Uit de peilingen blijkt niet dat 'regelmatige' buurtcentrumbezoekers meer gehecht zijn aan of zich meer verantwoordelijk voelen voor de buurt dan andere inwoners. Ook is het niet aantoonbaar dat de buurtbinding onder inwoners van Havendiep, de ene stadswijk zonder buurtcentrum, minder is dan in andere stadswijken van Lelystad.

In principe is het heel goed mogelijk dat specifieke inwoners meer - of minder - binding met de buurt hebben gekregen juist door het meedoen aan buurthuisactiviteiten, zonder dat dit effect in deze indicatoren weerspiegeld wordt. Vooral het feit dat een belangrijk deel van de activiteiten in buurtcentra gestoeld is op de inzet van vrijwilligers is hier van belang. Dergelijke vrijwilligers zullen een zekere binding hebben én krijgen door hun inspanningen voor buurtgenoten⁸. Hoewel dit moeilijk kan worden aangetoond, lijkt het aannemelijk dat er meer 'buurtbinding' is onder de vrijwilligers die sociaal cultureel werk verrichten dan onder betaalde krachten. Naar schatting 3% van de inwoners verricht vrijwilligerswerk in buurtcentra⁹, een toename van hun persoonlijke binding met de buurt zou in de bovenvermelde indicatoren onzichtbaar zijn.

4.4 Meer participatie in de buurt en wijk

'Participatie betekent dat bewoners betrokken zijn bij en zeggenschap hebben over hun leefomgeving. Het sociaal-cultureel werk stimuleert bewoners om invulling te geven aan hun eigen mogelijkheden voor participatie in de wijk.'

⁸ Deze stelling hebben wij 'getoetst' door die binding van de (59) inwoners te checken, die bij de peiling 'Leefsituatie' in 2006 aan gaven dat ze vrijwilligerswerk in een buurtcentrum verrichten. Van de 37 die bij de peiling 'Leefbaarheid / Veiligheid' maart 2007 meewerkten, voelt 97% zich medeverantwoordelijk voor de buurt, en is 67% er aan gehecht. Deze percentages zijn niet noemenswaardig hoger dan onder andere inwoners.

⁹ Deze 3% is gebleken bij de vragen over vrijwilligerswerk in de enquête 'Leefsituatie', zowel in 2006 als 2008. Ook bij de enquête onder 'regelmatige' buurthuisbezoekers (februari 2009), die naar schatting 8% van de inwoners vormt, blijkt ongeveer één op de drie (dus circa 3% van de inwoners) ook als vrijwilliger de buurtcentra te betreden.

In de Nota zijn drie indicatoren vermeld om ontwikkelingen in de participatie te volgen. Ze kunnen beschouwd worden als oplopende ‘dimensies’ van individuele beleving van de leefomgeving: 1) men kan zich in een isolement bevinden, 2) via het meedoen aan uiteenlopende activiteiten de kans op sociale contacten vergroten, of 3) zodanig participeren dat men naar eigen beleving de eigen leefomgeving verandert. Indicatoren voor deze dimensies worden na elkaar besproken:

- Isolement is gekwantificeerd door zes stellingen over het persoonlijk netwerk, die in de peiling ‘Leefsituatie’ in even jaren aan inwoners worden voorgelegd. Op de schaal die eruit wordt gegenereerd is een (vrij arbitraire) grenswaarde getrokken. Gezien het aandeel inwoners onder deze grenswaarde lijkt er sprake van een lichte daling dat zich geïsoleerd voelt (van 35% in 2004 naar 33% in 2008). Uit de analyse blijkt deze trend zich vooral voor te doen in Zuiderzeewijk, Waterwijk en Havendiep, terwijl er een lichte stijging van sociaal isolement in Atolwijk valt te bespeuren.
- Als criterium voor ‘meedoen’ moeten inwoners met een zekere regelmaat óf sporten óf culturele activiteiten bijwonen en/óf vrijwilligerswerk verrichten. Het aandeel inwoners dat hieraan voldoet lijkt sinds 2004 in belangrijke mate te zijn gestegen (van 58% naar 69%). De trend is vooral terug te leiden naar een stijging van het aandeel vrijwilligers (van 27% naar 46%), een stijging die van haar kant vermoedelijk meer te maken heeft met een verandering in de wijze van enquêtevraagstelling dan een daadwerkelijke stijging van deelname aan vrijwilligerswerk. Trends die meer serieuze zoden aan de dijk zetten zijn een stijging van het aandeel sportparticipanten (van 39% naar 44%) en een daling van het aandeel cultuurparticipanten (van 18 naar 13%).
- Het aandeel inwoners dat naar eigen zeggen het voorgaande jaar actief is geweest de buurt ‘te verbeteren’, is zowel in 2003 als 2007 rondom de 20% gebleven¹⁰. Bij de peiling van 2005 was die participatie naar schatting iets hoger (24%). Meer actieve participatie lijkt zich onder inwoners van de grotere stadswijken (Boswijk en Kustwijk) voor te doen, maar gezien het relatief geringe aantal inwoners dat meedeed aan die peilingen zijn de gegevens vrij onnauwkeurig.

Een buurtcentrum bezoeken is een participatiedaad

Het aandeel relatief eenzame is niet noemenswaardig gedaald en een stijging van het percentage inwoners dat actief meedoet kan ook niet hard gemaakt worden. Wél zijn er aanwijzingen dat de participatie onder ‘regelmatige buurthuisbezoekers’ hoog is en toeneemt: drie op de vier doet met een zekere regelmaat aan sociale activiteiten mee en één op de drie is actief bezig de buurt te verbeteren. Deze blijven onnauwkeurige schattingen maar ze onderschrijven een bijna vanzelfsprekende sociale waarheid: een buurtcentrum betreden is op zich al een participatiedaad. Sterker nog, inwoners die buurtcentra bezoeken doen eerder mee aan andere sociale activiteiten.¹¹

¹⁰ Gezien de bijna per definitie grotere betrokkenheid van leden van het LelyStadsPanel zijn ze voor deze participatie-indicator buiten beschouwing gelaten. Die (nauwkeuriger, echter niet aselechte) schattingen inclusief panellleden laten een belangrijke stijging zien in 2005 (naar 30%) en 2007 (terug naar 25%).

¹¹ Deze conclusie volgt niet ‘per definitie’ uit de wijze waarop ‘regelmatige buurthuisbezoekers’ in de analyse worden onderscheiden. Het is wél zo dat ze in belangrijke mate leden zijn van het LelyStadsPanel, maar ze hebben niet in een en dezelfde

4.5 Meer integratie in de buurt en wijk

‘Via onderlinge ontmoeting en gezamenlijke uitvoering van activiteiten wordt de integratie van verschillende bevolkingsgroepen binnen de wijk bevorderd.’

‘Meer integratie’ houdt concreet in dat de sociale grenzen en verschillen tussen bevolkingsgroepen geslecht worden. In de Nota zijn drie doelgroepen van het sociaal cultureel werk genoemd: (niet-westerse) allochtonen, jongeren en ouderen. Voor de vier (andere) doelstellingen van het sociaal cultureel werk - zelfredzaamheid, ontmoeting, binding en participatie - zijn deze doelgroepen bij het opstellen van de monitor steeds onderscheiden (zie bijlage II). Daarmee kan in grote lijnen gesteld worden of het sinds 2004 ‘beter’ met en tussen deze groepen gaat. De drie groepen zullen achtereenvolgens kort besproken worden:

- *Niet-westerse allochtonen.* De positie van inwoners met een niet-westerse herkomst lijkt wat betreft ‘zelfredzaamheid’ te verbeteren. Het aandeel dat afhankelijk is van een uitkering daalt sinds 2004, een trend die minder op gaat voor inwoners in het algemeen. Toch komt uitkeringsafhankelijkheid nog altijd eerder voor onder allochtonen. De indicaties voor ‘participatie’ laten een tegenovergestelde trend zien: daar waar Lelystedelingen in lichte mate meer zijn gaan participeren is er onder inwoners met een niet-westerse herkomst geen stijging te zien. Op de andere twee ‘fronten’ wijken de trends onder allochtonen niet of nauwelijks af van meer autochtone inwoners: contacten met burens dalen licht (met name in oostelijke stadswijken) maar verschillen nauwelijks van de frequentie van een doorsnee inwoner; de binding met de buurt lijkt ook sinds 2004 te dalen maar verschilt ook niet in belangrijke mate van de binding van de doorsnee inwoner.
- *Jongeren.* Voor de groep 18-23 jarigen zijn er ook aanwijzingen dat hun vertegenwoordiging onder de inwoners afhankelijk van een uitkering (= niet zelfredzaam) sinds 2004 daalt. Ten opzichte van andere inwoners en ook andere doelgroepen waren de burenccontacten en buurtbinding in 2004 laag, en gezien de indicatoren is deze situatie niet verbeterd. Ook wat betreft ‘participatie’ lijkt de situatie onder jongeren sinds 2004 nauwelijks veranderd: ten opzichte van andere inwoners zijn ze buitengewoon actief waar het om sport- en cultuurparticipatie gaat, ook verkeren relatief weinigen in een sociaal isolement. Maar veel minder jongeren zijn actief bezig de buurt te verbeteren of verrichten op andere wijze vrijwilligerswerk.
- *Ouderen.* Onder de groep 55-plussers zijn er geen aanwijzingen dat het aandeel ‘zelfredzamen’ sinds 2004 in belangrijke mate is veranderd. De vertegenwoordiging onder Lelystedelingen groeit (met de vergrijzing) maar in het algemeen weerspiegelt hun zelfredzaamheid die van

peiling die uiteenlopende participatievormen aangegeven. ‘Actief de buurt verbeteren’ is voor het laatst in maart 2007 gepeild, buurthuisbezoek in oktober 2007, en meedoen aan sport, cultuur of vrijwilligerswerk in september 2008. De groep van 75 buurthuisbezoekers is te klein voor nauwkeurige schattingen, maar ze participeren meer als groep dan (zelfs) de doorsnee panellid (die als groep vrij actief participeren).

andere inwoners. Ouderen hebben in het algemeen meer ‘ontmoetingen’ en ‘buurtbinding’ dan andere inwoners; net als de algehele trend beleven ze sinds 2004 een daling in de frequentie van burenccontacten. Op het terrein van ‘participatie’ zijn ouderen eerder dan andere inwoners actief om de buurt te verbeteren, en relatief minder actief wat betreft sport- en cultuurparticipatie. Sinds 2004 zijn deze verhoudingen niet veranderd. Wel is het sociale isolement onder ouderen sinds 2004 flink gedaald (45% naar 35%) en verschilt niet meer noemenswaardig van het isolement onder andere inwoners (33%).

In het algemeen kan gesteld worden dat per doelgroep steeds op een of twee van de vier doelstellingen aantoonbaar vooruitgang wordt geboekt. Om welke doelstelling het gaat - zelfredzaamheid, ontmoeting, binding of participatie - verschilt per doelgroep. Op de andere doelstellingen zijn geen belangrijke verbeteringen in het integratieproces waargenomen.

Buurtcentra als integratiepodia (voornamelijk) voor niet-geïntegreerden

Ook moeilijk aantoonbaar is de mate waarin integratieprocessen door sociaal-cultureel werk en met name het buurthuiswerk worden bevorderd. Wél zijn er enkele indicaties hierover, afkomstig van uiteenlopende bronnen:

- Uit de verschillende peilingen blijkt dat zowel de groep niet-westerse allochtonen als de groep 55-plussers naar verhouding veel voorkomen onder inwoners die ‘regelmatig’ buurtcentra bezoeken. Daarentegen bevinden zich relatief weinig jongeren (12-23 jaar) onder de groep regelmatige bezoekers. Voor alle drie doelgroepen geldt dat het (geschatte) aandeel dat buurtcentra bezoekt bij de peiling van 2007 eerder gedaald dan gestegen is ten opzichte van het (geschatte) aandeel uit 2004.
- Bij de enquête onder ‘regelmatige’ buurthuisbezoekers was het rapportcijfer voor ‘de verscheidenheid aan bezoekers’ het op een na laagst (gemiddeld 6,7 waarbij 22% een ‘onvoldoende’ toekende, zie bijlage III). Dat gemiddelde cijfer is dus wel voldoende; en opmerkingen over uitsluiting van specifieke (doel)groepen zijn niet ontvangen¹². Uit gesprekken blijkt dat er een zekere spanning ontstaat, met name daar in buurtcentra waar activiteiten voor jongeren parallel met activiteiten voor ouderen plaatsvinden.
- Los van het onderscheid naar herkomst of leeftijd, zijn inwoners die regelmatig buurtcentra bezoeken eerder ‘laag opgeleid’; ze doen eerder niet mee aan ‘betaald werk’, en zijn relatief ‘arm’. Deze kwalificaties gelden niet voor de ‘doorsnee’ bezoeker van buurthuiscentra. Het gaat slechts om een relatief oververtegenwoordiging van deze groepen onder de bezoekers, gezien de percentuele verschillen in steekproef bevindingen.

Met uitzondering van jongeren (die idealiter ‘eigen’ lokalen bezoeken) blijken de doelgroepen eerder buurtcentra te betreden dan andere inwoners. In die zin dienen buurtcentra als podia waar inwoners in kwetsbare omstandigheden elkaar kunnen ontmoeten. Of ze hiermee eerder ‘integreren’ met meer zelfredzame inwoners kan niet worden aangetoond.

¹² Overigens geeft de groep ‘regelmatige’ bezoekers niet de meest betrouwbare indicatie omtrent de toegankelijkheid van buurtcentra voor uiteenlopende (doel)groepen inwoners. De vraag is echter niet aan ‘niet-bezoekers’ voorgelegd.

5. CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

In de voorgaande hoofdstukken is de gemeentelijke beleidsnota ‘Sociaal cultureel werk en buurthuiswerk’ uit 2004 doorgelicht. De inhoud en beleidscontext van de Nota zijn in hoofdstuk 2 samengevat. Uit de inventarisatie in hoofdstuk 3 is geconstateerd dat de algemene maatregelen uit de Nota in grote lijnen zijn uitgevoerd. Met de uitgebreide bespreking van de vijf doelstellingen in het vorige hoofdstuk blijkt dat slechts in enkele opzichten de doeltreffendheid van het beleid aangetoond kan worden. In dit slothoofdstuk worden de bevindingen uit de vorige hoofdstukken nog nader besproken, om geactualiseerde suggesties te leveren voor een herziene nota. Er wordt kortom een antwoord op de vierde en laatste onderzoeksvraag geformuleerd: welke inspanningen zijn al in voorbereiding of zouden nog nodig zijn om de effectiviteit van het sociaal cultureel werk in Lelystad te optimaliseren?

Het hoofdstuk is in drie paragrafen onderverdeeld. Die paragrafen komen overeen met de uitgangspunten (zie pp.8-9) zoals ze in de Nota zijn onderscheiden.

5.1 Kwaliteit en professionaliteit

“Mijn ervaring is, dat het vaak gesloten bolwerken zijn waar een groep dominant aanwezig is. Hopelijk is het onderhoudsniveau beter dan een aantal jaren terug.” (bewoner De Landerijen)

“Naast het vrijwillige bestuur van het buurthuis dat het beleid bepaalt moet een beroepskracht (...) worden aangesteld die voor het bestuur activiteiten initieert, opzet en vrijwillige medewerkers bij zoekt en ze zover begeleidt dat ze zelfstandig kunnen werken.” (bewoner Atolwijk)

“Ik maak er nu niet zoveel gebruik van, maar dat kan veranderen, dus ze voldoen wel aan een behoefte.” (bewoner Boswijk)

In 2004 was het voortbestaan van het buurthuiswerk in Lelystad onvoldoende gewaarborgd. De continuïteit was afhankelijk van de inzet van vrijwilligers, terwijl het steeds moeilijker voor buurtcentra werd om vrijwilligers te vinden. Ondertussen zijn zes van de acht buurtcentra van betaalde beheerders voorzien, zoals in de Nota is voorgesteld. Tevens zijn er meer beroepskrachten ingezet die vanuit 3D (voor jongeren) en SWOL (voor ouderen) activiteiten coördineren.

Met de komst van beheerders en activiteitencoördinatoren is de kwaliteit en professionaliteit van het buurthuiswerk vergroot. Door hun komst is de continuïteit van buurthuiswerk niet meer afhankelijk van de inzet van vrijwilligers. Hiermee is het voortbestaan echter niet gewaarborgd. Vier van de acht buurtcentra kampen met onderbezetting bij bestuur/organisatie, en zes van de acht tellen sinds 2003 een dalend aantal bewoners die over de vloer komen.

Zoals de eerste twee citaten hierboven suggereren, is er nog altijd behoefte aan meer professionele ondersteuning. Die ondersteuning is momenteel beperkt óf tot beheeraangelegenheden óf tot het organiseren van activiteiten voor specifieke doelgroepen. Het opnieuw aanstellen van ‘opbouwwerkers’ - zoals in voorgaande decennia (en zoals in het Movisie rapport is aanbevolen) - wordt hier (ook) aanbevolen. De overweging is in hoofdlijn tweeledig: er is behoefte aan 1) een aanspreekpunt per gebied die de contacten tussen gemeente, buurtcentra en welzijnsinstellingen overziet en 2) activiteiten in buurtcentra en andere wijkvoorzieningen coördineert om goed in te spelen op de vraag naar sociaal cultureel werk in het gebied. Met een bescheiden herinvoering van opbouwwerk - hier wordt voorlopig aan één beroepskracht per stadsdeel gedacht - wordt een extra kwaliteitsimpuls aan het sociaal cultureel werk nagestreefd. Daarmee wordt echter het principe niet losgelaten dat buurtcentra een domein van en voor buurtbewoners is, en in belangrijke mate stoelt op de inspanningen van vrijwilligers. Zoals aan het eind van hoofdstuk twee werd verondersteld, zal binnen vijf jaar de financieringsruimte bij de gemeente voor sociaal cultureel werk vanuit WMO-gelden van het rijk vermoedelijk inkrimpen, alsmede het aanbod van beroepskrachten op de arbeidsmarkt. Als tijdelijk verlengstuk van de terugtrekkende overheid zouden opbouwwerkers vooral een leger vrijwillige buurtwerkers moeten inspireren en organiseren. Het derde citaat hierboven verwijst - wellicht onbedoeld - naar de status van buurtcentra als publieke ontmoetingsruimtes die wellicht niet alle bewoners redenen hebben om te bezoeken, maar wel beschikbaar voor alle bewoners moeten zijn. Hiermee heeft de gemeente - als eigenaar van de centra - maar ook bestuurders van buurtcentra - als formele beheerders - een publieke verantwoordelijkheid.

Aanbevelingen

5.1.1. In elk stadsdeel dient minimaal één opbouwwerker te functioneren die het sociaal cultureel werk voor die stadsdeel overziet. Vanuit de BWI zal die persoon dienen om contacten tussen de gemeente (wijkconsulenten) buurtcentra (bestuurders en beheerders) en andere wijkinstellingen af te stemmen. Die opbouwwerker heeft als taak de coördinatie van openbare activiteiten in het stadsdeel om de vijf doelstellingen van het sociaal cultureel werk optimaal na te streven.

5.1.2. Onder meer om doelstellingen van meer ontmoeting, binding en participatie te realiseren, moeten buurtcentra zoveel mogelijk blijven draaien vanuit het inzicht en de inzet van vrijwilligers. De opbouwwerkers dienen buurtcentrabestuurders en activiteitenbegeleiders te ondersteunen in het nastreven en naleven van dit uitgangspunt.

5.1.3. Buurtcentra bieden sociale activiteiten en voorzieningen aan in gemeentelijke gebouwen, met behulp van gemeentelijke subsidies. Hiervoor hebben bestuurders van buurtcentra zekere verplichtingen jegens de gemeente en haar inwoners (wat betreft bijvoorbeeld openbare veiligheid, breed aanbod van toegankelijke activiteiten, en verantwoording achteraf via jaarrapporten en -verslagen). Daar waar deze verplichtingen niet worden nageleefd, moeten ze desnoods met sancties worden afgedwongen.

5.2 Diversiteit en vraaggestuurd werken

“Probeer een buurthuis open te stellen voor een breder publiek.” (bewoner Atolwijk)

“Zoals zo vaak heb ik melding van gemaakt dat er te weinig ruimte is en te weinig activiteiten voor een ieder.” (bewoner Boswijk)

“Wij hebben totaal geen overzicht waar welke cursussen gegeven worden en hoe laat, zodat je als je niet in de buurt woont van een buurthuis je totaal geen idee hebt van ook maar elk aanbod! En dat vind ik echt een gemis!” (bewoonster in het buitengebied)

Buurtcentra dienen wellicht als belangrijke podia bij het bieden van sociaal cultureel werk aan specifieke doelgroepen. De monitoranalyse toont aan dat senioren en allochtonen meer dan andere bewoners de gang naar buurtcentra maken (zie §4.5 en bijlage II). Hiermee komt de ontmoetingsfunctie voor een bredere groep buurtbewoners onvoldoende uit de verf. Uit de monitor blijkt dat er steeds mindere ontmoetingen tussen buurtbewoners plaatsvinden. Ook de functie van buurtcentra als ontmoetingsplekken lijkt tanend wanneer slechts een op de twaalf inwoners regelmatig een bezoek aan een buurtcentrum brengt en daar alsmaar minder burens tegenkomt. Dat de onderlinge ontmoetingen tussen bewoners van Havendiep, de ene stadswijk zonder een buurtcentrum, net zo (on)regelmatig zijn als elders in de stad suggereert zelfs een overbodige rol van de huidige buurtcentra bij het bevorderen van ontmoetingen.

Het eerste citaat hierboven is door diverse informanten op uiteenlopende wijze onderschreven. Sommigen verwijzen naar de noodzaak specifieke buurtcentrabestuurders uit hun functie te verwijderen. Deze nogal zware maatregel zou uit aanbeveling 5.1.3 hierboven kunnen volgen. Anderen zijn, zoals het 2^e citaat, meer kritisch over het beperkte aanbod aan activiteiten. Enkele professionelen vermelden hoe weinig succes vraaggestuurd werk heeft geboekt.

De behoefte aan sociaal cultureel activiteiten noch de vraag naar sociaal cultureel werk is tot op heden systematisch in kaart gebracht. Eenmaal in kaart gebracht, kan vanuit een brede welzijnsinstelling een team van opbouwwerkers die kaart analyseren en - enigszins kort door de bocht - omzetten naar een integraal aanbod van activiteiten.

Om dit aanbod uit te dragen, en de bewoonster van het buitengebied uit het derde citaat te informeren, zijn nog andere maatregelen nodig. Wie momenteel een overzicht van activiteiten in buurtcentra zoekt, vindt ze niet op de gemeentelijke website. Wie de ‘Buurthuiskrant’ leest, leest niet over andere locaties zoals ‘De Hoven’, waar ook vele activiteiten voor senioren georganiseerd worden. Wat betreft de informatievoorziening is ook een meer integraal aanbod wenselijk.

Aanbevelingen

5.2.1. De vraag naar sociaal cultureel werk, en de behoefte aan sociaal-culturele activiteiten in de verschillende stadswijken, moet via aanvullend onderzoek veel systematischer in kaart worden gebracht.

5.2.2. Willen buurtcentra als podia dienen voor alle buurtbewoners, dan moeten er ook activiteiten plaatsvinden die alle buurtbewoners aanspreken.

5.2.3. Buurt en stadbewoners zouden regelmatig via een huis-aan-huiskrant, en 24 uur per dag via www.lelystad.nl, geïnformeerd kunnen worden welke sociaal culturele activiteiten, zowel binnen als buiten buurtcentra, in de stad plaatsvinden.

5.3 Samenwerking en afstemming

“De ontwikkeling van de Marktplaatsen, combinaties van school, zorg, buurtwerk, wijkpost, eetcafé e.d. lijkt me een goede zaak met in iedere marktplaats een professional om alles goed met elkaar te laten samenwerken!!” (bewoner Kustwijk)

“De term buurthuis roept oubollige beelden op: ouderwets, traditioneel, goedkoop. Verander de naam! Streef samenwerking na met andere instanties in de wijk: scholen, kinderopvang, speelzaal, bibliotheek, sport, vakantieactiviteiten voor kinderen, etc.” (bewoner Landstrekenwijk)

In de Nota verwijst ‘samenwerking en afstemming’ het meest concreet naar drie ontwikkelingstrajecten: de uitvoering van de Brede School, de realisatie van een brede welzijnsinstelling (BWI) en van multifunctionele accommodaties (MFA’s). Zoals in hoofdstuk 3 beknopt uiteen wordt gezet, worden alledrie trajecten thans gevolgd, zij het met enige vertraging.

Brede School projecten worden ondertussen in alle stadswijken uitgevoerd. Een evaluatie ervan valt buiten de reikwijdte van dit rapport.

Na onderzoek naar de wenselijkheid van een dergelijke fusie zal per 1 januari 2010 (onder meer) 3D, SWOL en Pluspunt in een BWI opgaan. Behalve enige uitgesproken sentimenten over het voorbijgaan van de huidige instellingen, zijn de gesprekspartners vrij positief over die fusie.

Waar vier buurtcentra volgens de Nota in MFA’s zullen opgaan, is er tot op heden slechts één gerealiseerd. Op deze eerste MFA, De Windhoek, zou nog veel verbeterd kunnen worden. De bouw van een tweede MFA, de Marktplaats Atolwijk, zal een dezer dagen beginnen.

Getuige de twee citaten hierboven, zijn vrijwel alle informanten die betrokken zijn bij deze evaluatie positief over nut en noodzaak van MFA’s en andere vormen van samenwerking en afstemming. Daarom wordt dit rapport met een ogenschijnlijk simpele aanbeveling afgerond.

Aanbeveling

5.3.1. Ga door met de ontwikkeling van een BWI en van de MFA’s, maar blijf opmerkzaam op de samenwerkings- en afstemmingsproblemen die de fusie van meerdere instellingen met zich meebrengt.

BIJLAGE I: GERAADPLEEGDE BRONNEN

BMC Advies / Management

- ‘Draagvlakonderzoek Brede Welzijninstelling’ (onderzoek i.o.v. Gemeente Lelystad, projectnummer 239010); Amersfoort, juni 2008.

Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS)

- Voor een uitsplitsing van kerncijfers naar regionale gebieden zie: <http://statline.cbs.nl/StatWeb/dome/?LA=NL>

DSP - groep

- ‘Van buurthuis naar wijkcentrum’ (bijlage van de gemeentelijke beleidsnota ‘sociaal cultureel werk in Lelystad’); Amsterdam, 23 februari 2004.

Gemeente Lelystad

- Gemeentelijke beleidsnota ‘Sociaal cultureel werk en buurthuiswerk in Lelystad’, oktober 2004.
- ‘Programmabegroting 2005, oktober 2004.
- ‘Programmabegroting 2009-2012’, oktober 2008.
- Afdeling Advies en Beheer, Sectie Onderzoek en Statistiek (AB-OS)
 - Voor onderzoeksrapporten en -cijfers: www.os.lelystad.nl/

Interviews

- Jos van Veldhuizen, Stichting Pluspunt, 5 februari 2009
- Kim Punt en Michel Langereis, Stichting 3D, 10 februari 2009
- Sabine Hodenius en Marco van Driel, SWOL, 16 februari 2009

Jaarrekeningen buurtcentra 2003-2007

- Stichting Buurtcentrum De Bever, Waterwijk.
- Stichting Buurtcentrum De Brink, Boswijk, m.u.v. 2005.
- Stichting Buurtcentrum De Dukdalf, Kustwijk.
- Stichting Buurtcentrum De Joon, Zuiderzeewijk.
- Stichting Buurtcentrum De Krakeling, Atolwijk, m.u.v. 2006.
- Vereniging Buurtcentrum Het Palet, Atolwijk.
- Stichting Buurtcentrum De Roef, Schepenwijk.
- Stichting Buurtcentrum De Windhoek, Lelystad-Haven, m.u.v. 2003-2005.

Jaarverslagen buurtcentra 2003-2007

- Stichting Buurtcentrum De Bever, Waterwijk, m.u.v. 2003.
- Stichting Buurtcentrum De Brink, Boswijk, m.u.v. 2005.
- Stichting Buurtcentrum De Dukdalf, Kustwijk, m.u.v. 2004-2005.
- Stichting Buurtcentrum De Joon, Zuiderzeewijk, m.u.v. 2005.
- Stichting Buurtcentrum De Krakeling, Atolwijk.
- Vereniging Buurtcentrum Het Palet, Atolwijk.
- Stichting Buurtcentrum De Roef, Schepenwijk, m.u.v. 2007.
- Stichting Buurtcentrum De Windhoek, Lelystad-Haven, m.u.v. 2006-2007.

MediaPulse (info@mediapulse.nl)

- ‘FF Buurten: Dé Buurthuiskrant van Lelystad’, Jaargang 1, nrs 1-3, maart/juli/december 2008.

Movisie

- “Meer mee doen: Evaluatie participatie-instrumenten Lelystad (concept)”; M. Uytterlinde en A. Sprinkhuizen; Utrecht 22-10-2007.

Nederlands Instituut voor Zorg en Welzijn (NIZW)

- 'Ruimte Maken in de Buurt: Sociaal cultureel werk en ouderen werk in de Multiculturele samenleving'; P. Vlaar, H. Broekman m.m.v. K. Wuertz; Utrecht, 2000.

Websites van buurtcentra, 2009

- De Bever, Waterwijk, www.bcdebever.nl.
- De Brink, Boswijk, www.buurtcentrum-debrink.nl.
- De Dukdalf, Kustwijk, www.buurthuis-de-dukdalf.nl.
- De Joon, Zuiderzeewijk, www.dejoon.nl.
- De Krakeling, Atolwijk, www.buurthuisdekrakeling.nl.
- Het Palet, Atolwijk, www.hetpalet.com.
- De Roef, Schepenwijk, www.buurthuisderoef.nl.
- De Windhoek, Lelystad-Haven, www.mfadewindhoek.nl.

BIJLAGE II: MONITOR SOCIAAL CULTUREEL WERK

I Vergroten zelfredzaamheid

- Inkomen (Regionaal Inkomens Onderzoek (RIO) via CBS)
- % huishoudens met laag inkomen (AB-OS)
- % met ABW uitkering (afd WI)
- % niet-werkende werkzoekenden (CWI)

II Meer ontmoetingen

- % dat minstens een keer/week contact met burens heeft (AB-OS)
- 'Sociale kwaliteit van de buurt' schaal (AB-OS)

III Meer binding

- % dat zich medeverantwoordelijk voelt voor leefbaarheid (AB-OS)
- % dat 'gehecht' is aan de buurt (AB-OS)

IV Meer participatie

- % dat actief is de buurt te verbeteren (AB-OS)
- % dat aan sport, cultuur en of vrijwilligerswerk deelneemt (AB-OS)
- % dat zich sociaal geïsoleerd voelt (AB-OS)

V Algemene ontwikkelingen (output)

- Verloop 'regelmatige buurthuis' bezoekers (AB-OS)
- Gemiddelde rapportcijfers buurtvoorzieningen (AB-OS)
- % dat gebruik maakt van buurthuisvoorzieningen (AB-OS)

I Vergroten zelfredzaamheid

Ijkpunt (0-meting)

positieve trend

neutrale trend

negatieve trend

Inkomen (Regionaal Inkomens Onderzoek (RIO) via CBS) *Het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) maakt nauwkeurige schattingen (dwz op basis van een omvangrijke steekproef) over inkomensontwikkelingen openbaar met een vertraging van circa drie jaar.*

Onderwerpen	Jaar	#	Lelystad Totaal	Noordoost Wijk 11	Zuidoost Wijk 44	Noordwest Wijk 22	Botter-Tjalk- Schoener Wijk 32	L'stad Haven- Noordersluis Wijk 33	C-Noord Wijk 10	Stadshart Wijk 50	C-Zuid Wijk 30	Oostelijk buitengebied Wijk 77
Aantal inkomensontvangers	2003	aantal	45120	8730	12070	11710	4230	5710	1060	750	x	340
	2004	aantal	45460	8490	12820	11720	4050	5720	1100	750	x	330
	2005	aantal	46000	8400	13500	11500	4100	5800	1200	700	x	300
	2006	aantal	49360	8980	14890	12430	4380	5880	1250	640	230	380
Gemiddeld inkomen per inkomensontvanger	2003	1 000 euro	17,8	17,3	17,7	18	16,3	19,7	16,3	16	15,3	29,6
	2004	1 000 euro	16,7	16,2	16,4	17	15,3	18,8	16	15,5	15,6	15,9
	2005	1 000 euro	16,7	16,1	16,5	17,1	15,2	18,9	15,7	15,2	15,1	13,4
	2006	1 000 euro	17,8	16,7	17,7	18	15,8	21,2	16,1	16,2	13	19
Gemiddeld inkomen per inwoner	2003	1 000 euro	12,2	11,6	11,7	12,3	12,3	12,8	13	14,9	15	18,2
	2004	1 000 euro	11,4	10,9	10,9	11,9	11,4	12,2	12,3	13,9	15,5	8,6
	2005	1 000 euro	11,4	10,8	11	11,8	11,3	12,1	11,9	13,7	14,8	7,9
	2006	1 000 euro	12,4	11,5	14,5	12,9	13,7	12	12,7	11,8	12	
Lage inkomens (onderste 40% van NL)	2003	%	40	44	39	39	42	33	x	x	x	x
	2004	%	40	44	41	40	43	35	42	40	36	32
	2005	%	40	45	40	40	43	34	40	38	43	46
	2006	%	41	46	39	46	45	31	x	x	x	x
Hoge inkomens (bovenste 20% van NL)	2003	%	17	15	16	18	12	24	x	x	x	x
	2004	%	16	15	16	18	11	24	12	10	5	30
	2005	%	16	14	16	18	10	24	11	x	x	28
	2006	%	17	14	18	14	11	29	x	x	x	x
Niet actieven	2003	%	22	28	20	23	24	16	23	x	x	x
	2004	%	22	29	20	24	25	15	22	41	25	x
	2005	%	24	33	22	26	26	16	21	45	29	x
	2006	%	35	45	29	38	42	22	32	75	79	x
w.o. Pensioenontvangers	2003	%	12	15	7	13	17	6	12	52	62	5
	2004	%	12	15	8	14	18	6	11	49	62	5
	2005	%	12	16	5	15	18	7	11	10	61	4
	2006	%	17	x	10	21	63	24	10	53	x	x

I Vergroten zelfredzaamheid

IJkpunt (0-meting)

positieve trend

neutrale trend

negatieve trend

(Dalend) % huishoudens met laag inkomen

Om het jaar genereert O&S een schatting van huishoudelijke inkomens verdeling op basis van eigen peilingen (onder circa 4% van de 18+ers).

Inkomen (Leefsituatieonderzoek 2004)	Totaal	Z'zee-wijk	Atol-wijk	Bos-wijk	Water-wijk	KogKem-GonSch	Kust-wijk	Haven-diep	L'stad Haven	Overige	buurthuis-bezoekers	n-w alloch.	jongeren	55+ers
Minder dan € 850	9	13	9	8	11	4	9	5	16	21	9	20	38	7
Tussen de € 850 en € 1.200 per maand	12	17	12	14	12	17	10	8	7	12	17	24	20	15
Tussen de € 1.201 en € 1.750 per maand	17	24	22	17	16	33	14	14	10	3	26	19	9	21
Tussen de € 1.751 en € 3.050 per maand	36	29	37	36	31	32	36	46	31	35	40	21	16	38
Tussen de € 3.051 en € 3.500 per maand	11	4	6	11	17	10	12	11	7	21	4	10	6	8
Meer dan € 3500 per maand	15	14	14	14	13	4	19	17	29	9	5	6	11	12
Betaald werk (als belangrijkste dagactiviteit)	61	46	58	67	68	62	58	60	63	52	52	49	36	31
Inkomen (Leefsituatieonderzoek 2006)														
Minder dan € 900 per maand	7	9	10	5	7	6	7	6	6	21	6	12	39	7
Tussen de € 901 en € 1.250 per maand	10	15	10	8	10	15	9	7	8	16	11	18	15	10
Tussen de € 1.251 en € 1.850 per maand	24	35	30	23	16	31	23	20	16	28	56	35	17	24
Tussen de € 1.851 en € 3.050 per maand	32	23	30	42	34	32	29	35	29	23	22	25	19	32
Tussen de € 3.051 en € 3.500 per maand	13	9	11	12	15	9	15	16	10	9	6	6	5	13
Meer dan € 3.500 per maand	14	9	9	10	18	7	16	17	31	2	6	3	5	14
Betaald werk (als belangrijkste dagactiviteit)	63	56	53	66	72	57	61	70	67	52	38	59	37	28
Inkomen (Leefsituatieonderzoek 2008)														
Minder dan € 950 per maand	9	10	9	10	11	12	6	8	6	19	14	17	38	9
Tussen de € 950 en € 1.300 per maand	10	15	10	13	9	13	8	7	6	16	14	17	11	13
Tussen de € 1.301 en € 1.700 per maand	18	29	21	15	15	21	17	16	13	26	22	23	20	19
Tussen de € 1.701 en € 2.950 per maand	36	27	40	38	32	38	34	39	32	32	24	27	17	38
Meer dan € 2.950 per maand	27	19	19	24	32	17	35	30	42	6	26	15	13	21
Betaald werk (als belangrijkste dagactiviteit)	61	50	59	61	66	54	62	63	64	53	45	56	31	29

I Vergroten zelfredzaamheid

IJkpunt (0-meting)

positieve trend

neutrale trend

negatieve trend

(Dalend) % met ABW uitkering

Jaarlijks wordt een momentopname opgesteld van inwoners die recht op een bijstandsuitkering hebben (bron: afdeling WI, bewerking AB-OS)

ABW Uitkeringsgerechtigden	Totaal	Zuiderzee	Atolwijk	Boswijk	Waterwijk	KeKoGoSc	Kustwijk	Havendiep	Haven	Stadshart	Overig
Totaal (abs) 1-1-2004	2128	270	299	324	403	265	303	144	63	50	7
Inschrijvingsduur 1 t/m 3 jaar (%)	23	21	23	23	29	19	23	24	24	22	14
Inschrijvingsduur 3 jaar + (%)	50	48	55	52	42	59	50	43	49	48	43
Inschrijvingsduur 3 jaar + (abs)	1059	129	165	170	168	156	151	62	31	24	3
% van de inwoners 18+ jaar	4,0%	6,5%	4,1%	3,8%	6,1%	5,2%	3,6%	1,8%	1,8%	6,7%	1,2%
Totaal (abs) 1-1-2005	2297	288	322	358	411	289	324	140	75	63	27
Inschrijvingsduur 1 t/m 3 jaar (%)	27	29	25	24	34	21	28	29	31	17	50
Inschrijvingsduur 3 jaar + (%)	48	46	56	48	43	56	47	44	44	40	50
% van de inwoners 18+ jaar	4,4%	7,2%	4,7%	4,2%	6,2%	5,9%	3,9%	1,8%	2,2%	8,7%	0,6%
Totaal (abs) 1-1-2006	2215	269	304	332	403	289	294	134	79	49	62
Inschrijvingsduur 1 t/m 3 jaar (%)	49	50	43	51	50	47	52	53	47	41	73
Inschrijvingsduur 3 jaar + (%)	51	50	57	49	50	53	48	47	53	59	27
% van de inwoners 18+ jaar	4,1%	6,4%	4,2%	3,8%	5,4%	5,6%	3,5%	1,6%	2,2%	6,7%	9,1%
Totaal (abs) 1-1-2007	1861	236	282	275	331	269	258	101	60	45	4
Inschrijvingsduur 1 tot 3 jaar (%)	28%	27%	25%	27%	28%	27%	31%	28%	25%	31%	0%
Inschrijvingsduur 3 jaar + (%)	56%	55%	59%	58%	59%	53%	52%	50%	65%	64%	25%
% van de inwoners 18+ jaar	3,0%	4,9%	3,3%	2,8%	3,8%	5,0%	2,7%	1,2%	1,6%	4,9%	0,6%
Totaal (abs) 1-1-2008	1580	205	246	248	289	215	201	85	48	36	7
Inschrijvingsduur 1 tot 3 jaar (%)	19,2	14,1	16,7	22,6	19,0	23,7	22,4	15,3	16,7	13,9	14,3
Inschrijvingsduur 3 jaar + (%)	61,2	59,5	65,0	56,0	58,5	62,8	62,2	65,9	68,8	69,4	42,9
Inschrijvingsduur 3 jaar + (abs)	967	122	160	139	169	135	125	56	33	25	3
% van de inwoners 18 jaar en ouder	2,8%	4,7%	3,4%	2,8%	3,5%	4,1%	2,3%	1,0%	1,3%	4,9%	1,1%

I Vergroten zelfredzaamheid

(Dalend) % NWW-ers

Jaarlijks wordt een momentopname opgesteld van inwoners die ingeschreven staan als 'niet werkende werkzoekenden' (NWW-er) (bron: Centrum voor Werk en Inkomen (CWI), bewerking AB-OS)

	Totaal	Zuiderzee	Atolwijk	Boswijk	Waterwijk	KeKoGoSc	Kustwijk	Havendiep	Haven
Totaal (abs) 1-1-2004	3880	480	529	560	672	408	539	412	195
w.o. meer dan 3 jaar ingeschreven	621	75	96	92	103	71	88	63	23
% van potentiële beroepsbevolking (15-64 jaar)	7,8%	12,9%	8,0%	6,7%	10,3%	9,1%	6,6%	5,5%	6,3%
Totaal (abs) 1-1-2005	4303	493	592	647	725	448	628	478	213
w.o. meer dan 3 jaar ingeschreven	654	79	103	95	108	77	90	71	23
% van potentiële beroepsbevolking (15-64 jaar)	8,5%	13,2%	9,0%	7,7%	10,3%	10,0%	7,7%	6,4%	6,1%
Totaal (abs) 1-1-2006	4282	470	609	651	729	470	616	443	216
w.o. meer dan 3 jaar ingeschreven	494	65	81	79	74	44	71	43	24
% van potentiële beroepsbevolking (15-64 jaar)	8,5%	12,7%	9,2%	7,8%	9,8%	10,5%	7,7%	6,0%	6,2%
Totaal (abs) 1-1-2007	3596	397	492	518	597	444	499	346	164
w.v. meer dan 3 jaar ingeschreven	539	61	79	78	86	66	70	58	24
% van potentiële beroepsbevolking (15-64 jaar)	7,0%	10,5%	7,5%	6,2%	7,5%	10,0%	6,2%	4,6%	4,7%
Totaal (abs) 1-1-2008	2512	270	373	344	404	326	361	224	110
w.v. meer dan 3 jaar ingeschreven	429	46	69	54	71	54	60	41	17
% van potentiële beroepsbevolking (15-64 jaar)	4,9%	7,2%	5,7%	4,2%	4,9%	7,3%	4,5%	3,0%	3,2%

II Meer ontmoetingen

% (18+) dat minstens een keer per week contact met burens heeft

	Totaal	Zuiderzee	Atolwijk	Boswijk	Waterwijk	KeKoGoSc	Kustwijk	Havendiep	Haven	Overige
leefsituatie peiling 2004 (n=1266)	61	66	65	58	66	59	62	56	60	46
w.v. 'regelmatige' buurthuisbezoeker (117)	71	83	59	73	58	84	86	40	67	50
w.v. n-w allochtonen (113)	57	67	44	67	68	56	56	27	38	80
w.v. jongeren 18-23 jaar (142)	45	38	37	59	36	43	35	65	44	60
w.v. 55+ ers (335)	73	79	69	79	85	67	69	69	64	83
samen leven peiling 2006 (n=2005)	56	54	56	57	58	61	58	56	57	24
w.v. n-w allochtonen (882)	54	58	63	45	55	48	53	56	44	.
w.v. jongeren 18-23 jaar (137)	30	42	48	17	31	75	33	0	0	.
w.v. 55+ ers (549)	67	67	68	66	72	72	59	66	84	67
leefsituatie peiling 2008 (n=2385)	53	56	52	54	56	48	51	52	53	47
w.v. 'regelmatige' buurthuisbezoeker (76)	58	33	62	76	90	38	40	25	50	
w.v. n-w allochtonen (228)	50	63	50	42	50	44	68	41	57	75
w.v. jongeren 18-23 jaar (207)	35	35	44	49	53	15	12	32	36	
w.v. 55+ ers (706)	63	64	65	68	62	65	53	69	64	59

II Meer ontmoetingen

'Sociale kwaliteit van de buurt'schaal

	Totaal	Zuiderzee	Atolwijk	Boswijk	Waterwijk	KeKoGoSc	Kustwijk	Havendiep	Haven	Overige
Peiling leefbaarheid/veiligheid 2003 (n=1019)	6,2	5,9	6,3	6,0	6,2	6,4	6,3	5,9	6,4	6,4
w.v. n-w allochtonen (72)	6,0	6,3	5,5	6,0	6,1	4,9	6,4	5,5	7,6	6,3
w.v. jongeren 18-23 jaar (66)	6,0	5,2	6,7	5,7	6,0	5,4	6,9	5,1	7,5	9,4
w.v. 55+ ers (333)	6,4	6,1	6,5	6,6	6,4	6,6	6,3	6,2	6,8	6,4
Peiling leefbaarheid/veiligheid 2005 (n=1619)	6,2	5,9	6,0	6,2	6,0	6,4	6,4	6,2	6,1	6,3
w.v. 'regelmatige' buurthuisbezoeker in 2004 (16)	6,5	6,9	6,9	5,0	8,1	7,1	5,2	.	7,5	.
w.v. n-w allochtonen (83)	6,0	6,4	6,2	6,0	5,3	4,8	5,5	7,1	7,0	.
w.v. jongeren 18-23 jaar (51)	5,8	4,7	5,9	7,0	6,0	4,1	6,0	5,0	4,8	.
w.v. 55+ ers (585)	6,3	6,4	6,1	6,6	6,0	6,4	6,5	6,3	6,0	6,0
Peiling leefbaarheid/veiligheid 2007 (n=1633)	6,1	6,1	6,3	6,0	6,0	5,9	6,2	6,1	6,1	5,7
w.v. 'regelmatige' buurthuisbezoeker (75)	5,6	1,6	5,2	5,6	5,9	5,6	6,4	7,5	6,0	.
w.v. jongeren 18-23 jaar (85)	5,8	5,6	8,1	6,4	5,9	6,9	5,1	5,6	1,3	.
w.v. 55+ ers (442)	6,3	6,2	6,4	6,4	6,1	5,9	6,2	6,3	6,3	6,4

- Een viertal stellingen zijn onderdeel van de schaal:
- "de mensen kennen elkaar in deze buurt nauwelijks";
 - "de mensen gaan in deze buurt op een prettige manier met elkaar om";
 - "ik woon in een gezellige buurt met veel saamhorigheid" en
 - "ik voel mij thuis bij de mensen die in deze buurt wonen".

0 = negatieve uiteinde van alle vier stellingen wordt onderschreven

10= positieve uiteinde van alle vier stellingen wordt onderschreven

III Meer binding

IJkpunt (0-meting)	positieve trend	neutrale trend	negatieve trend
--------------------	-----------------	----------------	-----------------

(hoger) % dat zich medeverantwoordelijk voelt voor de leefbaarheid van de buurt

	Totaal	Zuiderzee	Atolwijk	Boswijk	Waterwijk	KeKoGoSc	Kustwijk	Havendiep	Haven	Overige
Peiling leefbaarheid/veiligheid 2003 (n=1019)	92	86	94	89	94	86	93	95	92	100
w.v. n-w allochtonen (72)	84	60	100	71	88	50	100	100	100	100
w.v. jongeren 18-23 jaar (66)	83	100	100	69	82	100	79	100	0	.
w.v. 55+ ers (333)	89	86	83	95	94	79	86	92	100	100
Peiling leefsituatie 2004 (n=1271)	88	78	87	90	88	86	89	89	92	86
w.v. 'regelmatige' buurthuisbezoeker (117)	84	83	84	81	90	82	92	75	83	67
w.v. n-w allochtonen (113)	82	57	94	83	81	80	92	70	100	100
w.v. jongeren 18-23 jaar (142)	78	63	81	70	67	86	94	81	88	0
w.v. 55+ ers (335)	87	85	82	86	91	81	92	93	92	77
Peiling leefbaarheid/veiligheid 2005 (n=1619)	92	92	91	89	94	93	92	95	95	86
w.v. 'regelmatige' buurthuisbezoeker in 2004 (16)	93									
w.v. n-w allochtonen (83)	88	90	100	93	69	100	67	100	100	
w.v. jongeren 18-23 jaar (51)	79	50	75	71	83	100	64	100	100	
w.v. 55+ ers (585)	93	100	93	98	92	89	91	92	91	82
Peiling leefbaarheid/veiligheid 2007 (n=1633)	93	90	89	95	92	91	97	91	97	84
w.v. 'regelmatige' buurthuisbezoeker (75)	83	0	58	94	100	83	91	100	100	100
w.v. jongeren 18-23 jaar (85)	84	79	0	100	77	100	88	80	.	.
w.v. 55+ ers (442)	92	87	89	97	92	92	94	89	96	94

III Meer binding

IJkpunt (0-meting)

positieve trend

neutrale trend

negatieve trend

(hoger) % dat 'gehecht' is aan de buurt

	Totaal	Zuiderzee	Atolwijk	Boswijk	Waterwijk	KeKoGoSc	Kustwijk	Havendiep	Haven	Overige
Peiling leefbaarheid/veiligheid 2003 (n=1019)	64	61	76	65	49	70	63	62	67	79
w.v. n-w allochtonen (72)	71	100	73	71	69	75	83	33	75	100
w.v. jongeren 18-23 jaar (66)	59	83	64	61	50	25	69	57	0	100
w.v. 55+ ers (333)	74	73	84	82	53	75	67	63	77	83
Peiling leefsituatie 2004 (n=1271)	69	69	75	74	61	74	68	65	62	73
w.v. 'regelmatige' buurthuisbezoeker (117)	70	70	77	68	75	68	73	50	67	50
w.v. n-w allochtonen (113)	71	85	71	65	75	80	79	67	43	40
w.v. jongeren 18-23 jaar (142)	52	50	53	53	45	67	52	63	56	25
w.v. 55+ ers (335)	73	75	77	67	75	83	70	70	62	83
Peiling leefbaarheid/veiligheid 2005 (n=1619)	65	58	67	68	57	77	67	68	59	57
w.v. 'regelmatige' buurthuisbezoeker in 2004 (16)	75									
w.v. n-w allochtonen (83)	61	40	75	86	50	50	25	78	60	.
w.v. jongeren 18-23 jaar (51)	60	0	80	88	67	33	58	60	25	.
w.v. 55+ ers (585)	70	61	76	84	56	78	68	65	54	58
Peiling leefbaarheid/veiligheid 2007 (n=1633)	65	60	69	68	58	74	64	66	63	47
w.v. 'regelmatige' buurthuisbezoeker (75)	65	63	69	69	59	75	64	65	60	45
w.v. jongeren 18-23 jaar (85)	60	50	100	95	54	100	38	60	.	.
w.v. 55+ ers (442)	71	68	80	75	58	76	73	63	68	56

IV Meer participatie

Ijkpunt (0-meting)

positieve trend

neutrale trend

negatieve trend

(Hoger) % dat actief is de buurt te verbeteren

	Totaal	Zuiderzee	Atolwijk	Boswijk	Waterwijk	KeKoGoSc	Kustwijk	Havendiep	Haven	Overige
Leefbaarheid/veiligheid 2003 (n=1019)	20	22	26	20	18	22	16	17	23	14
w.v. n-w allochtonen (72)	21	25	33	33	13	0	17	29	0	0
w.v. jongeren 18-23 jaar (66)	4	0	25	0	0	0	7	0	0	0
w.v. 55+ ers (333)	26	35	34	29	27	21	23	18	29	18
leefsituatie peiling 2004 (n=1266)	24	31	28	27	23	20	20	17	30	25
w.v. 'regelmatige' buurthuisbezoeker (117)	29	20	43	28	23	29	11	25	43	33
w.v. n-w allochtonen (113)	15	7	20	12	28	0	33	0	0	0
w.v. jongeren 18-23 jaar (142)	13	25	13	6	11	0	8	20	38	0
w.v. 55+ ers (335)	25	38	42	20	27	16	20	15	36	8
Leefbaarheid/veiligheid 2005 (n=1619)	30	35	30	33	27	37	31	23	33	32
w.v. geen leden van LelyStadsPanel(a-select)(549)	24	42	22	25	16	22	27	19	28	38
w.v. 'regelmatige' buurthuisbezoeker in 2004 (16)	20
w.v. n-w allochtonen (83)	19	45	7	23	21	0	11	13	20	.
w.v. jongeren 18-23 jaar (51)	22	0	0	38	29	0	31	29	0	.
w.v. 55+ ers (585)	33	43	38	36	35	37	31	21	34	42
Leefbaarheid/veiligheid 2007 (n=1633)	25	31	29	30	18	27	25	15	31	31
w.v. geen leden van LelyStadsPanel(a-select)(379)	19	27	18	32	12	14	24	7	31	20
w.v. 'regelmatige' buurthuisbezoeker (75)	33	0	36	41	43	23	18	50	50	0
w.v. jongeren 18-23 jaar (85)	5	0	0	17	0	.	5	0	0	.
w.v. 55+ ers (442)	32	48	33	45	24	27	30	15	42	35

IV Meer participatie

IJkpunt (0-meting)

positieve trend

neutrale trend

negatieve trend

(Hoger) % dat aan sport, cultuur en of vrijwilligerswerk deelneemt

	Totaal	Zuiderzee	Atolwijk	Boswijk	Waterwijk	KeKoGoSc	Kustwijk	Havendiep	Haven	Overige
leefsituatie peiling 2004 (n=1266)	58	49	68	57	61	47	55	55	62	62
w.v. 'regelmatige' buurthuisbezoeker (117)	55	58	68	55	38	50	29	100	83	67
w.v. n-w allochtonen (113)	53	45	74	67	64	30	44	50	38	0
w.v. jongeren 18-23 jaar (142)	74	54	84	68	67	43	88	94	78	25
w.v. 55+ ers (335)	54	61	63	54	59	30	52	55	64	42
w.v. minstens eens/maand cultuur	18	20	22	16	16	11	18	19	24	9
w.v. minstens eens/week sporten	39	29	47	40	37	32	38	42	38	34
w.v. doet vrijwilligerswerk	27	29	31	23	26	22	27	24	29	43
leefsituatie peiling 2006 (n=2131)	69	58	65	73	72	61	71	70	70	66
w.v. 'regelmatige' buurthuisbezoeker (18)	72									
w.v. n-w allochtonen (168)	51	26	35	71	54	47	61	72	67	
w.v. jongeren 18-23 jaar (91)	68	54	52	60	65	33	81	79	80	100
w.v. 55+ ers (737)	67	61	68	63	72	59	73	71	56	79
w.v. minstens eens/maand cultuur	12	10	11	10	11	10	13	15	9	19
w.v. minstens eens/week sporten	43	32	37	47	43	40	46	46	45	39
w.v. doet vrijwilligerswerk	46	39	45	52	50	39	48	43	46	43
leefsituatie peiling 2008 (n=2385)	69	71	69	72	73	65	67	68	67	67
w.v. 'regelmatige' buurthuisbezoeker (76)	74	67	67	86	100	50	70	63	60	100
w.v. n-w allochtonen (164)	54	63	48	66	51	46	52	55	50	25
w.v. jongeren 18-23 jaar (113)	78	94	56	75	90	75	75	80	64	
w.v. 55+ ers (1025)	66	70	70	66	68	57	66	70	59	53
w.v. minstens eens/maand cultuur	13	13	14	11	12	9	14	15	19	15
w.v. minstens eens/week sporten	44	35	42	46	42	43	47	45	43	52
w.v. doet vrijwilligerswerk	46	52	44	48	53	38	44	45	38	47

IV Meer participatie

(Lager) % dat zich sociaal geïsoleerd voelt

Isolement is gekwantificeerd door zes stellingen over het persoonlijk netwerk. Op de schaal die eruit wordt gegenereerd kan een vrij arbitraire – grenswaarde getrokken worden.

% met score van 15 of minder op 6-18 schaal (hoe lager hoe meer geïsoleerd)

	Totaal	Zuiderzee	Atolwijk	Boswijk	Waterwijk	KeKoGoSc	Kustwijk	Havendiep	Haven	Overige
leefsituatie peiling 2004 (n=1266)	35	51	30	33	35	36	33	34	32	44
w.v. 'regelmatige' buurthuisbezoeker (117)	41	45	50	50	50	25	38	25	17	33
w.v. n-w allochtonen (113)	48	53	56	48	39	40	25	80	50	75
w.v. jongeren 18-23 jaar (142)	29	40	22	32	27	43	20	29	11	100
w.v. 55+ ers (335)	44	41	51	45	52	40	42	41	30	50
leefsituatie peiling 2006 (n=2131)	34	36	40	35	31	34	33	33	31	29
w.v. 'regelmatige' buurthuisbezoeker (18)	56									
w.v. n-w allochtonen (168)	54	56	68	65	50	38	50	45	14	0
w.v. jongeren 18-23 jaar (91)	31	18	45	20	42	0	26	33	0	0
w.v. 55+ ers (737)	38	39	36	35	38	46	34	39	47	27
leefsituatie peiling 2008 (n=2385)	33	41	37	32	29	35	35	27	35	23
w.v. 'regelmatige' buurthuisbezoeker (76)	40	100	45	42	13	38	64	0	40	100
w.v. n-w allochtonen (164)	41	44	65	28	38	44	43	32	20	25
w.v. jongeren 18-23 jaar (113)	29	65	25	34	39	6	33	9	36	0
w.v. 55+ ers (1025)	35	41	33	29	35	49	37	30	35	31

Een zestal stellingen zijn onderdeel van de schaal:

Er zijn mensen met wie ik goed kan praten
Ik voel me van andere mensen geïsoleerd
Er zijn mensen bij wie ik terecht kan

Er zijn mensen die me echt begrijpen
Ik maak deel uit van een groep vrienden
Mijn sociale contacten zijn oppervlakkig

6 (laagste score) = negatief/geïsoleerd respons op alle 6 stellingen

18 (hoogste score) = positief/sociaal respons op alle 6 stellingen

V Algemene ontwikkelingen (output)

IJKpunt (0-meting)

positieve trend

neutrale trend

negatieve trend

Verloop 'regelmatige buurthuis' bezoekers onder onderzoeksrespondenten

In 2004 hebben 2.251 inwoners meegedaan aan peilingen waarin naar buurthuisbezoek werd gevraagd: 1.271 in een steekproef van 18+ers en 980 jongeren in een steekproef van 12-23 jarigen. 166 deelnemers geven aan 'regelmatig' een buurthuis te bezoeken, waarvan 48 jongeren. 540 deelnemers (25%) geven zich op voor het LelyStadsPanel (i.o.); dit geldt voor 38 (23%) van de regelmatige buurthuisbezoekers.

In 2007 zijn 1.309 panelleden en een steekproef van 2.937 jongeren (12-23 jaar) opnieuw gevraagd naar hun buurthuisbezoek. 104 panelleden (8%) geven 'regelmatig' bezoek aan; dit geldt voor 134 (5%) van de jongeren. Van 166 regelmatige buurthuisbezoekers uit de enquêtes van 2004 kunnen wij achterhalen dat 24 aan de peilingen van 2007 hebben deelgenomen: 12 als panellid, 12 opnieuw als jongere. Van die 24 geven slechts 3 panelleden aan dat ze nog 'regelmatig' buurthuizenbezoeken. Het aantal resterende buurthuisbezoekers is te klein om bruikbare profielen op te stellen.

Mede door het 'volgen' van (38) regelmatige buurthuisbezoekers onder de leden van het LelyStadsPanel na 2004, kunnen indicaties gehaald worden over de beleving van 'buurthuisbezoekers': Bij de Leefbaarheidpeiling van 2005 hebben 16 (van de 38) meegedaan; bij de Leefsituatiepeiling van 2006 ging het om 18. Of deze inwoners nog 'regelmatige' buurthuisbezoekers waren valt - gezien de bevindingen bij de peiling van 2007 (zie hierboven) - sterk te betwijfelen. Op dezelfde wijze zijn de (104) panelleden, die bij de cultuurparticipatiepeiling van oktober 2007 aangaven 'regelmatig' een buurthuis te bezoeken, 'achteraf' gebruikt om meningen van 'buurthuisbezoekers' weer te geven bij de Leefbaarheidpeiling van maart 2007. Hieraan hebben 77 (van de 104) buurthuisbezoekende panelleden deelgenomen.

V Algemene ontwikkelingen (output)

Om het jaar wordt aan inwoners gevraagd een rapportcijfer voor 'voorzieningen in de buurt' te geven (naast rapportcijfers voor de mensen, de sfeer, de leefbaarheid en de veiligheid). Als indicatie voor de sociaal-culturele voorzieningen dekt dit cijfer dus veel meer. Tussen 2003 en 2007 is het gemiddelde cijfer licht gestegen (van 6,4 naar 6,7).

Gemiddelde rapportcijfers buurtvoorzieningen

	Totaal	Zuiderzee	Atolwijk	Boswijk	Waterwijk	KeKoGoSc	Kustwijk	Havendiep	Haven	Stadshart
Omnibusenquête 2003 (n=1019)	6,4	6,4	6,4	6,5	5,9	6,8	6,3	7,0	5,8	6,9
w.v. n-w allochtonen (72)	6,2	6,9	5,1	6,5	6,0	6,3	7,0	7,4	5,9	7,0
w.v. jongeren 18-23 jaar (66)	6,3	6,8	6,0	6,5	5,0	7,0	6,5	6,7	6,0	7,0
w.v. 55+ ers (333)	6,6	6,8	6,7	6,5	5,8	6,5	6,3	7,2	6,6	6,8
Leefsituatieonderzoek 2004 (n=1271)	6,2	6,1	6,4	6,5	6,0	6,2	6,0	6,7	5,4	7,1
w.v. 'regelmatige' buurthuisbezoeker (131)	6,2	6,7	6,4	6,5	5,7	5,6	5,7	6,0	6,5	8,7
w.v. n-w allochtonen (171)	5,7	6,1	6,0	6,0	5,1	5,0	6,1	6,3	4,4	4,9
w.v. jongeren 18-23 jaar (516)	5,6	4,9	6,1	6,1	5,4	5,3	5,7	6,0	5,1	4,5
w.v. 55+ ers (397)	6,3	6,1	6,7	6,4	5,9	6,0	6,0	7,0	5,7	6,0
Leefbaarheid en Veiligheid 2005 (n=1619)	6,5	6,7	6,7	6,7	6,4	6,9	6,3	6,9	5,5	7,7
w.v. 'regelmatige' buurthuisbezoeker in 2004 (16)	5,9	6,5	7,0	7,0	7,0	3,5	6,0	.	7,0	.
w.v. n-w allochtonen (83)	6,5	6,6	6,2	6,6	6,1	7,0	6,4	7,3	6,6	.
w.v. jongeren 18-23 jaar (51)	6,1	7,5	7,0	6,2	4,9	6,7	5,8	6,4	6,3	.
w.v. 55+ ers (585)	6,6	6,8	6,5	6,9	5,9	6,9	6,2	7,0	5,9	7,2
Leefbaarheid en Veiligheid 2007 (n=1633)	6,7	7,1	7,0	6,7	6,8	6,6	6,4	7,0	5,7	7,8
w.v. 'regelmatige' buurthuisbezoeker (75)	6,5	6,0	6,8	6,3	7,1	5,4	7,4	7,5	6,3	4,0
w.v. jongeren 18-23 jaar (85)	6,7	7,4	9,0	6,5	6,8	8,0	6,3	6,3	6,0	.
w.v. 55+ ers (442)	6,7	7,4	6,8	6,7	6,8	6,7	6,5	7,2	6,2	6,0

V Algemene ontwikkelingen (output)

IJkpunt (0-meting)	positieve trend	neutrale trend	negatieve trend
--------------------	-----------------	----------------	-----------------

Bij het Leefsituatieonderzoek van 2004 zijn enkele vragen over buurthuisbezoek aan inwoners voorgelegd. Eén daarvan - de vraag of men het afgelopen jaar 'regelmatig' een buurthuis heeft bezocht - is in 2007 herhaald.

% Dat gebruik maakt van buurthuisvoorzieningen

Leefsituatieonderzoek 2004 (n=1271)	Totaal	Zuiderzee	Atolwijk	Boswijk	Waterwijk	KeKoGoSc	Kustwijk	Havendiep	Haven	Stadshart
Bezoek gebracht aan buurthuis de afgelopen 12 mnd, 18+	23	25	28	24	26	41	18	14	25	19
w.v. n-w allochtonen (171)	31	33	61	29	24	36	35	10	0	0
w.v. jongeren 18-23 jaar (516)	13	8	22	14	9	43	12	6	11	0
w.v. 55+ ers (397)	30	18	35	39	50	53	17	22	21	10
Regelmatig bezoek gebracht aan buurthuis, 18+	9	12	13	11	8	20	6	2	7	18
w.v. n-w allochtonen (171)	19	20	44	19	14	27	13	0	0	0
w.v. jongeren 18-23 jaar (516)	4	8	16	0	0	29	0	0	0	0
jongeren 12-18 jaar (591)	6	6	2	9	5	12	7	1	8	0
w.v. 55+ ers (397)	13	7	19	26	15	24	3	6	7	10
Sportpeiling + Jongerenenquête 2007 (n=1570)										
Regelmatig bezoek gebracht aan buurthuis, 18+ (n=1271)	8	9	8	11	6	9	6	4	11	6
w.v. n-w allochtonen (315)	17	38	10	24	22	12	25	0	0	
w.v. jongeren 18-23 jaar (1232)	3	7	5	4	4	0	0	0	0	
jongeren 12-18 jaar (1740)	5	14	6	4	8	0	4	0	10	
w.v. 55+ ers (522)	12	5	12	22	20	9	10	4	12	

Bijlage III: ENQUÊTE BUURTHUIS BEZOEKERS

De vragenlijst op de volgende pagina's is op 29 januari 2009 verspreid onder 212 inwoners van Lelystad (12+ jaar). Deze inwoners zijn geselecteerd op basis van het feit dat ze bij burgerpeilingen in oktober 2007 hadden aangekruist dat ze 'regelmatig' een lokaal buurthuis bezoeken. Van de 212 heeft 108 de vragenlijst vóór 17 februari 2009 ingevuld. Als beloning zijn twee cadeaubonnen van €25 onder deelnemers verloot.

Het betreft voor een deel leden van het LelyStadsPanel, waarvan 104 (8%) in 2007 aangaven regelmatig een buurthuis te bezoeken. Van de 97 die 15 maanden later nog panellid zijn, hebben 79 aan dit onderzoek meegewerkt: 53 door een vragenlijst via internet in te vullen; 26 door een gedrukte vragenlijst in te vullen en op te sturen. Het responspercentage (81%) verschilde minmaal tussen die twee groepen.

De andere deelnemers zijn jongeren (12-24 jaar), waarvan bij de Jongerenenquête 2007 134 (5%) aangaven dat ze 'regelmatig' een buurthuis bezoeken. Hiervan hadden 115 ook aangegeven dat ze vaker benaderd mochten worden om mee te doen aan onderzoek van de gemeente en hadden daarbij een e-mailadres achtergelaten. Van deze 115 jongeren hebben 15 maanden later 29 (25%) een vragenlijst via internet ingevuld.

Mede gezien het selectieproces zijn de 108 deelnemers niet representatief voor de populatie inwoners van Lelystad. Ze behoren tot de relatief kleine groep inwoners (\pm 8%) die van buurthuisvoorzieningen gebruik maken. Ze zijn, met andere woorden, als 'ervaringsdeskundigen' om hun belevingen en meningen benaderd.

Ondanks het selectieproces hebben elf deelnemers aangegeven 'nooit' in een buurthuis te zijn geweest. Hoewel deze inwoners geen 'buurthuisbelevingen' (deel A van de vragenlijst) hebben meegedeeld, zijn wél hun meningen (deel B van de vragenlijst) meegeteld.

De antwoordfrequenties zijn - tenzij anders vermeld - percentages van het geheel aan geldige antwoorden (d.w.z. geen mening/"n.v.t." daargelaten) op de vragen. Het aandeel ongeldige antwoorden is doorgaans ook vermeld, maar dan als percentage van alle (108) antwoorden. Achterin deze bijlage is een overzicht van persoonskenmerken van de 108 deelnemers aan deze enquête. Daaruit blijkt dat ten opzichte van de populatie Lelystedelingen er meer vrouwen, senioren en inwoners met een laag opleidingsniveau aan het onderzoek hebben meegewerkt.

Technisch gezien kunnen, met slechts 108 respondenten, de 'nauwkeurigheidsmarges' rondom de geschatte percentages tot 10% oplopen. Bijvoorbeeld: waar uit de enquête blijkt dat 43% van de respondenten minstens eens per maand een buurtcentrum bezoekt (vraag A1), ligt het werkelijke percentage (met 95% zekerheid) tussen 34% en 52% onder de circa 4.000 Lelystedelingen (18+) die in 2007 'regelmatig' een buurthuis bezochten.

A. Gebruik van buurthuizen

We stellen u eerst een paar vragen over uw bezoek aan een van de acht buurthuizen in Lelystad.

A. 1. Heeft u de afgelopen 12 maanden een bezoek gebracht aan een buurthuis in Lelystad?

- 43 Ja, regelmatig (gemiddeld een keer per maand of meer)
 - 14 Ja, soms (vaker dan drie keer afgelopen jaar, maar niet maandelijks)
 - 12 Ja, een enkele keer (hooguit drie keer)
 - 21 Nee, maar in het verleden wel
 - 10 Nee, nooit → ga verder naar vraag A.6
-

A. 2. Heeft u de afgelopen 12 maanden als vrijwilliger aan een of meerdere buurthuisactiviteiten meegewerkt? (meerdere antwoorden mogelijk)

- 4 Ja, als bestuurslid
 - 12 Ja, als (mede) organisator van een cursus of activiteit
 - 9 Ja, ik help (hielp) met ondersteuning (bijvoorbeeld bardienst, schoonmaak of technisch)
 - 13 Nee, maar in het verleden wel
 - 68 Nee, nooit
-

A. 3. In welk buurthuis komt (of kwam) u het regelmatigst?

14 De Bever (Waterwijk)	15 De Krakeling (Atolwijk)
33 De Brink (Boswijk)	9 De Roef (Schepenwijk)
13 De Dukdalf (Kustwijk)	9 De Windhoek (Lelystad-Haven)
4 De Joon (Zuiderzeewijk)	4 Het Palet (Atolwijk)
-

A. 4. Voor welke activiteit(en) gaat u (of ging u) naar het buurthuis? (open vraag)

- 14 vrijwilligwerk in bestuur e/o organisatie
 - 15 ontplooiingscursus (kunstbeoefening, lezingen, koken)
 - 9 bewegingssport / afvalcursus
 - 8 Bijeenkomsten van derden (vergaderingen in (ingehuurde) kamers)
 - 26 collectief voorzieninggebruik (darten, bingo, dansen, rommelmarkt, bar)
 - 8 individueel voorzieninggebruik (internet, computergames)
 - 6 om anderen (om kinderen/vrienden daar te brengen/ophalen)
 - 15 meerdere activiteiten genoemd
 - 15 geen antwoord
-

A. 5. Is uw bezoek aan het buurthuis het afgelopen jaar meer of minder dan het jaar daarvoor?

18 Meer	43 Ongeveer dezelfde bezoekfrequentie	39 Minder
-

A. 6. Kunt u specifieke aspecten van het buurthuis noemen waarom u het (niet) vaker bezoekt? (open vraag)

- 8 meer/minder betrokken bij organisatie/bestuur
- 32 cursus/ activiteiteenaanbod spreekt niet/minder/meer aan
- 22 sociaal eo locatie eo personeel niet/minder/meer geschikt
- 26 geen behoefte/ geen tijd (niks ten nadelen van buurthuis)
- 7 afstand tot locatie is niet/minder/meer gunstig
- 5 geen/minder/meer behoefte aan ondersteuning
- 23 Geen inhoudelijk antwoord

B. Oordeel over uw buurthuis

Met de vragen in dit blok kunt u uw mening geven omtrent het buurthuis bij u in de buurt. Indien u bekend bent met meerdere buurthuizen, denk vooral bij het weergeven van uw oordeel aan het buurthuis waar u het regelmatigst komt (kwam).

B.1 Er volgen een aantal uitspraken over 'het buurthuis'. Geef voor elk van de onderstaande uitspraken aan in hoeverre u het er mee eens bent.

	helemaal mee eens	mee eens	niet eens / niet oneens	mee oneens	helemaal mee oneens	weet niet / geen mening
a. Het buurthuis is een prima plek om kennis te maken met andere buurtbewoners.	28	44	17	9	1	12
b. In het buurthuis ben je altijd welkom.	32	53	11	4	1	13
c. Zonder een buurthuis in de wijk zouden sommige buurtbewoners vereenzamen.	30	48	16	5	0	15
d. De activiteiten die in het buurtcentrum worden aangeboden sluiten aan bij de behoefte van buurtbewoners.	13	47	27	10	3	20
e. In het buurthuis kan ik terecht voor antwoord op allerlei vragen.	7	33	34	19	7	20

B.2 Wij vragen u nu om een rapportcijfer te geven voor enkele aspecten van het buurthuis.

(Indien uw geen mening heeft, kunt u 'w.n.' (weet niet) aankruisen.)

Welk rapportcijfer zou u geven voor ...	Rapportcijfer (per regel één hokje aankruisen)										
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	w.n.
Gemiddeld											
6,8 De onderhoud van het gebouw		1	1	9	3	22	36	15	9	2	20
6,9 De schoonmaak van het gebouw		1	1	9	2	16	42	17	10	2	17
6,6 Het aanbod van cursussen en activiteiten	4		5	2	8	18	35	16	8	4	21
7,3 De voorzieningen (bar, apparatuur, etc.)	1	2	1	1	5	16	27	27	10	8	16
6,7 De verscheidenheid aan bezoekers	1	3	1	5	12	18	30	14	12	4	29
7,5 De hulpvaardigheid van medewerkers	1	1		3	1	11	34	26	9	13	16
7,0 De sfeer/gezelligheid	1	5		3	5	14	32	16	15	7	16
7,2 Het buurthuis in het algemeen	1	2	1	1	4	15	34	22	13	7	15

**U bent nu aan het einde gekomen van deze vragenlijst.
Als u bepaalde vragen heeft gemist, of andere suggesties en opmerkingen wil plaatsen over de buurthuizen in Lelystad, dan kunt u ze in het antwoordvak hieronder kwijt.**

11	kritiek op bestuur / pleidooi voor meer beroepskrachten
11	lof/kritiek op specifieke buurthuizen
19	suggesties voor aanvullende activiteiten
6	beschouwingen over buurthuis als zaalverhuurder
22	behoefte aan betere/meer locaties / pleidooi voor MFA
3	meer algemene suggesties voor verbetering sociaal cultureel werk
8	behoefte aan meer informatie over buurthuis activiteiten
19	anders
67	geen antwoord

HARTELIJK DANK VOOR UW MEDEWERKING

Enkele persoonskenmerken van de deelnemers:

Geslacht	Absoluut	%	% Lelystad 1-1-2009 (GBA)
Man	45	42	50
Vrouw	63	58	50
Totaal	108	100	100

Leeftijd	Absoluut	%	% Lelystad 1-1-2009 (GBA)
12-24 jaar	27	25	21
25-54 jaar	38	35	56
55-69 jaar	43	40	23
Totaal	108	100	jonger of ouder = 23%

Opleidingsniveau	Absoluut	%	% Lelystad sept 2008 (schatting AB-OS)
laaggeschoold	36	35	28
middelbaar geschoold	40	38	45
hooggeschoold	28	27	26
Totaal	104	96	100

Stadswijk	Absoluut	%	% Lelystad 1-1-2009 (GBA)
Zuiderzeewijk	1	1	7
Atolwijk	17	16	13
Boswijk	24	22	16
Waterwijk	22	20	16
KeKoGoSc	10	9	9
Kustwijk	14	13	16
Havendiep	10	9	14
Lelystad-Haven	9	8	7
Stadshart/Buitengebied	1	1	2
Totaal	108	100	1

BIJLAGE IV: OVERZICHT JAARREKENINGEN & - VERSLAGEN

Jaarrekening	2003	2004	2005	2006	2007
Eigen Vermogen					
De Bever	8.859	14.337	34.090	43.119	53.866
De Brink	45.142	26.827	?	48.385	19.767
De Dukdalf	19.838	31.228	31.228	49.868	39.437
De Joon	36.238	42.620	43.391	44.018	40.600
De Krakeling	31.446	9.047	4.941	?	11.529
Het Palet	?	0	5.818	8.802	10.024
De Roef	34.285	34.285	41.804	48.240	51.169
De Windhoek	?	?	?	5.455	4.073
Totaal	175.808	158.344	161.272	247.888	230.466
Huisvestingskosten					
De Bever	11.517	8.491	16.247	9.688	5.247
De Brink	19.368	16.048	?	9.929	2.869
De Dukdalf	5.086	1.125	-2.272	535	3.698
De Joon	464	12.920	16.817	16.523	15.961
De Krakeling	12.848	18.639	11.156	?	12.367
Het Palet	11.094	10.498	?	16.857	?
De Roef	-1.367	1.279	-1.383	-2.370	3.045
De Windhoek	16.150	?	12.077	4.974	7.422
Totaal	75.160	69.000	52.642	56.137	50.609
Organisatiekosten					
De Bever	5.584	5.407	10.638	5.351	5.213
De Brink	8.169	7.097	?	13.251	9.072
De Dukdalf	6.764	8.083	7.109	7.168	11.099
De Joon	6.439	8.522	8.150	7.854	7.435
De Krakeling	12.061	11.670	8.057	?	8.206
Het Palet	3.412	2.815	?	1.907	?
De Roef	8.712	7.561	8.095	8.429	8.201
De Windhoek	1.867	1.907	1.403	2.898	5.220
Totaal	53.008	53.062	43.452	46.858	54.445

Jaarrekening	2003	2004	2005	2006	2007
Activiteitenkosten					
De Bever	-3.899	-1.810	-3.339	-2.771	-5.456
De Brink	-5.634	-2.131	?	-13.740	-17.806
De Dukdalf	-3.104	-238	-4.359	417	-1.795
De Joon	-2.926	4.120	-499	3.275	3.240
De Krakeling	-3.086	-2.640	-3.058	?	-2.760
Het Palet	427	526	?	657	?
De Roef	-4.863	-3.910	-3.832	-3.589	-3.193
De Windhoek	450	407	751	474	516
Totaal	-22.635	-5.676	-14.337	-15.276	-27.255
Kantine/Bar opbrengst					
De Bever	6.615	9.295	7.250	10.058	9.879
De Brink	16.291	10.043	?	8.410	9.450
De Dukdalf	1.080	6.785	8.134	5.917	1.347
De Joon	12.512	19.022	16.736	20.027	14.398
De Krakeling	6.109	7.766	?	?	6.421
Het Palet	9.082	8.795	9.177	?	9.258
De Roef	8.329	8.181	5.164	4.894	6.829
De Windhoek	?	3.837	3.266	-288	3.818
Totaal	60.018	73.724	49.727	49.019	61.399
Subsidies					
De Bever	21.802	14.784	17.549	14.251	14.000
De Brink	20.255	11.299	?	15.518	13.999
De Dukdalf	18.448	17.784	15.925	13.985	14.000
De Joon	14.694	13.448	14.019	12.739	14.000
De Krakeling	21.326	14.329	21.385	?	14.000
Het Palet	10.907	10.153	?	20.706	10.739
De Roef	?	14416	14018	13.981	14.000
De Windhoek	11.630	16.968	14.687	15.700	21.500
Totaal	119.062	113.181	97.583	106.880	116.238

Jaarverslagen	2003	2004	2005	2006	2007
Bezoekers wekelijkse activiteiten					
De Bever	?	17250	16893	15464	14840
De Brink	26401	19156	?	18836	21948
De Dukdalf	?	?	?	?	?
De Joon	9293	6720	?	?	13638
De Krakeling	14220	17820	13865	14400	12220
Het Palet	11308	?	?	?	11132
De Roef	7160	5440	5360	4720	?
De Windhoek	11160	7520	6480	?	?
Totaal	79541	73906	42598	53420	73777
Bezoekers incidentele activiteiten					
De Bever	?	1185	2195	2195	5747
De Brink	948	852	?	852	460
De Dukdalf	?	?	?	?	?
De Joon	2011	2406	?	?	1964
De Krakeling	5653	3306	3325	3201	4146
Het Palet	3256	?	?	?	1375
De Roef	1956	2121	986	792	?
De Windhoek	9713	3825	953	?	?
Totaal	23.537	13.695	7.458	7.040	13.692
Geschat aantal bezoekers per jaar					
De Bever	?	18.435	19.087	17.659	20.587
De Brink	27.349	20.008	?	19.688	22.408
De Dukdalf	?	?	?	?	?
De Joon	11.304	9.126	?	?	15.602
De Krakeling	19.873	21.126	17.190	17.602	16.366
Het Palet	14.564	?	?	?	12.507
De Roef	9.116	7.561	6.346	5.512	?
De Windhoek	20.873	11.345	7.433	?	?
Totaal	103.078	87.602	50.057	60.460	87.469